

NTtdK

Nederlands Tijdschrift *tegen de* Kwakzalverij

JAARGANG 123 | 2012 | 3

Symposium

Kwakzalverij en bijgeloof in de sport

Het Nederlands Tijdschrift tegen de Kwakzalverij (v/h Actieblad, v/h Maandblad tegen de Kwakzalverij) is een uitgave van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, vereniging tot evaluatie van alternatieve behandelmethoden en tot bestrijding van kwakzalverij

ADVIESRAAD

Prof. dr. J.A. den Boer, hoogleraar biologische psychiatrie
Prof. dr. P. Borst, emeritus hoogleraar klinische biochemie
Prof. dr. D.D. Breimer, emeritus hoogleraar farmacologie
Prof. dr. W.M.J. Levelt, emeritus hoogleraar psycholinguïstiek
Prof. dr. A. Rijnberk, emeritus hoogleraar interne geneeskunde gezelschapsdieren

REDACTIE

B. van Dien, ntttdk.r@xs4all.nl

Aanleveren van kopij, maximaal 1500 woorden, in Word. Afbeeldingen dienen als aparte bestanden aangeleverd te worden, elektronische figuren tif- of jpeg-format, minimaal 600 pixels. De redactie behoudt zich het recht voor artikelen en brieven te redigeren en in te korten. De auteurs verlenen impliciet toestemming voor openbaarmaking van hun bijdrage in de elektronische uitgave van het Nederlands Tijdschrift tegen de Kwakzalverij.

Jaarabonnement: € 37,50

Losse nummers: € 9,50

ISSN: 1571-5469

Omslagtekening: *Sport, bijgeloof en kwakzalverij* door Nina Maissouradze

Vereniging tegen de Kwakzalverij opgericht 1 januari 1881

Correspondentieadres: Harmoniehof 65, 1071 TD Amsterdam

tel: 020 6739479, 020 5122482, e-mail: secretariaat@kwakzalverij.nl

BESTUUR

Voorzitter: Mw. C.J. de Jong, anesthesiologe, Amsterdam
Secretaris: prof. dr. F.S.A.M. van Dam, psycholoog, Amsterdam
Penningmeester: C.H.P. Pellicaan, apotheker, Sleeuwijk

LEDEN

G. R. van den Berg, psychiater, Amsterdam
Dr. M. J. ter Borg, MDL-arts i.o., Barendrecht
Mr. Th. J. Douma, oud-advocaat, Leiden
Prof. dr. M. W. Hengeveld, emeritus hoogleraar psychiatrie
Mw. drs. S. J. M. Josephus Jitta, docente Italiaans, Amsterdam
P.G. Klasen, tandarts, Sneek
Prof. dr. R.A.P. Koene, emeritus hoogleraar nefrologie, Nijmegen
Dr. J.T. Lumeij, uhd diergeneeskunde, Houten
Dr. C.N.M. Renckens, vrouwenarts, Hoorn
Dr. L.J.A. Stalpers, radiotherapeut
Prof. dr. H. Timmerman, emeritus hoogleraar farmacochemie, Oegstgeest
Prof. dr. M. Vermeulen, neuroloog, Amsterdam
M.A. Westerouen van Meeteren, medisch-juridisch adviseur, Vught

ERELID

I.A. van de Graaff (1943-2009)

EREVOORZITTER

Dr. C.N.M. Renckens

De contributie bedraagt minimaal € 45 zulks met inbegrip van een abonnement op het Nederlands Tijdschrift tegen de Kwakzalverij; voor studenten, oio's en leerling-verpleegkundigen € 15; begunstiger wordt men door schenking aan de vereniging van minimaal € 400. Rekeningnummer 32237 ten name van de penningmeester van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, Sleeuwijk

www.kwakzalverij.nl

Jaarvergadering 2012

126ste jaarvergadering Vereniging tegen de Kwakzalverij
Zaterdag 6 oktober 2012, 10.00 tot 12.00 uur in
Felix Meritis, Keizersgracht 324, 1016 EZ Amsterdam

Agenda

1. Opening door de voorzitter
2. Notulen jaarvergadering 2011 (zie *Nederlands Tijdschrift tegen de Kwakzalverij*, Jaargang 123, 2011.4)
3. Jaarverslag secretaris
4. Jaarverslag penningmeester/rapport kascommissie
5. Begroting 2012/2013 en bespreking financiële positie VtdK
6. Jaarverslag webmaster
7. Jaarverslag hoofdredacteur *NTtdK*
8. Stichting steunfonds/juridische zaken
9. Bestuursverkiezing. Renckens en Pellicaan treden reglementair af. Renckens is herkiesbaar, Pellicaan stelt zich niet herkiesbaar. Het bestuur stelt als drie nieuwe leden voor: mevrouw dr. ir. A. Vietsch, drs. Th. Dorlo en drs. R. Giebels
10. Uitreiking Gebroeders Bruinsma Erepennenning
11. Jaarrede van de voorzitter
12. Wat verder ter tafel komt/rondvraag

NIEUWE KANDIDAAT-BESTUURSLEDEN

Dr. ir. C. Antoinette Vietsch (Vlaardingen, 1957) is directeur/eigenaar van AVI research en consultancy dat zij per 1 januari 2011 heeft opgericht. Zij studeerde bouwkunde aan de Technische Universiteit Delft en promoveerde in 1987 aan de Technische Universiteit Eindhoven in het kader van het Ziekenhuis Research Project, een samenwerkingsverband van de afdelingen bedrijfskunde en bouwkunde. Zij volgde diverse courses zoals de kaderschool van het Steenkampinstituut te Den Haag (1989-1990) en *The Challenge of Leadership* van M. Kets de Vries aan INSEAD, Fontainebleau (1998). Zij was lid van de Tweede Kamer (2002-2010) en onder meer lid van de Vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Zij werk-

Antoinette Vietsch

te als senior consultant gezondheidszorg bij Twijnstra Gudde (1991-2002). Ook werkte ze bij het College voor Ziekenhuisvoorzieningen, CvZ (1988-1991). Ze was docent aan de *Medical Architecture Research Unit (MARU)* te Londen (1987) en wetenschappelijk medewerker aan de Technische Universiteit Eindhoven (1983-1987).

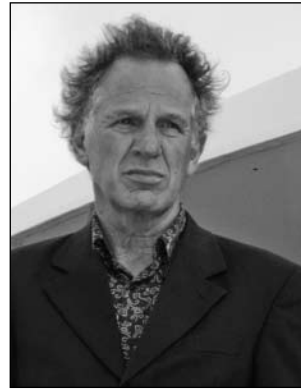
Zij heeft enkele nevenfuncties zoals het lidmaatschap van de Raad van Toezicht van een ziekenhuis. Ook in het verleden had zij een aantal nevenfuncties. Zij was onder meer lid van de Raad van Toezicht van een zorginstelling, lid van de Wachlijstbrigade Verpleging & Verzorging van het Ministerie van VWS, lid van de Raad voor Advies voor Post en Telecommunicatie (RAPT) van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat en zij heeft diverse partijpolitieke functies gehad.

Thomas Dorlo

Thomas Dorlo (Maastricht, 1983) is farmacoloog en onderzoeker bij de afdeling Tropische Geneeskunde van het Academisch Medisch Centrum en de apotheek van het Slotervaart Ziekenhuis te Amsterdam. Na het doorlopen van het gymnasium, heeft hij farmacie en daarnaast een korte tijd filosofie gestudeerd aan de Universiteit van Utrecht, alwaar hij een MSc diploma *Drug Innovation* (2007) heeft behaald. Op het moment is hij in opleiding tot klinisch farmacoloog in het Nederlands Kanker Instituut en volgt hij een internationaal fellowship gericht op de ontwikkeling van wetenschap in Afrika. Zijn professionele interesse gaat vooral uit naar tropische geneeskunde, internationale gezondheidszorg en geneesmiddelen tegen 'verwaarloosde' tropische ziekten. Hij heeft uitgebreide ervaring met onderzoeksprojecten in Afrika (Soedan, Kenia en Oeganda), Zuid-Amerika (Colombia) en Zuid-Azië (Nepal). Hij is (mede)auteur van meer dan 20 wetenschappelijke artikelen. Zijn proefschrift op het gebied van klinische farmacokinetiek en – dynamiek in de behandeling van de tropische parasitaire aandoening leishmaniasis bevindt zich in de afrondende fase en zal hij hopelijk later dit jaar verdedigen. Vanaf november 2012 zal hij zich verder toeleggen op de klinische ontwikkeling

en registratie van een nieuw geneesmiddel tegen leishmaniasis in Oost-Afrika, in opdracht van de Zwitserse non-profitorganisatie *Drugs for Neglected Diseases initiative*.

Rob Giebels

Rob Giebels (1949, Helmond) studeerde econometrie aan de Universiteit van Amsterdam en was van 1975 tot 1987 onderzoeker bij de Stichting voor Economische Onderzoek der Universiteit van Amsterdam (met name economisch onderzoek gemeentefinanciën, maar ook effectiviteit eerstelijns samenwerking fysiotherapie, bestuurskracht kleine gemeenten). In 1987-1988 maakte hij deel uit van de staf van de parlementaire enquêtecommissie bouwsubsidies en was vervolgens tot 1997 senior onderzoeker bij de Algemene Rekenkamer (en deed onder andere onderzoek naar private financiering tunnels, financiering staatsschuld, begrotingstoezicht door de minister van Financiën, omvang en samenstelling politiesterkte in Nederland). In 1990 en 1991 was hij onderzoeker bij het project regionaal Input Output model, Ministerie Planning Indonesia (Bapenas). Sinds 1988 is zijn functie senior financieel bestuursadviseur gemeente Amsterdam met als portefeuille in de loop van de jaren: GVB, grondexploitaties, erfpachtsysteem, Stadstoezicht, Noord-Zuidlijn, Zuidas dok, risicomangement, gemeentebegroting en -rekening, kostenstructuur gemeentelijk apparaat.

Andere werkzaamheden in de sfeer van de gezondheidszorg waren: 1978-1984 penningmeester Gezondheidscentrum Nellestein in Amsterdam en bestuurslid vereniging Amsterdamse gezondheidscentra en 1989-1990 penningmeester WEMOS, organisatie op het gebied van lobby en onderzoek op het terrein van gebruik van geneesmiddelen in de derde wereld. ●

Shortlist kandidaten Meester Kackadorisprijs 2012

Uit een beperkt aantal aanmeldingen heeft de jury van de Meester Kackadorisprijs 2012 de volgende shortlist van zeven kandidaten vastgesteld, die in alfabetische volgorde hieronder kort worden geïntroduceerd. Zoals bekend is de prijs bestemd voor ‘instellingen, personen of ondernemingen die in belangrijke mate hebben bijgedragen aan de verspreiding in daad, woord of geschrift van de kwakzalverij in Nederland’ (voor het complete reglement zie *NTtdK*, juni 2003, pag. 1-2).

Alle genomineerden zijn inmiddels per brief op de hoogte gesteld van hun kandidatuur. De winnaar zal op zaterdag 6 oktober voorafgaand aan het middagsymposium worden bekend gemaakt, waarna deze – mits aanwezig – in de gelegenheid zal worden gesteld een korte apologie uit te spreken. De jury en het bestuur danken de leden die kandidaten voor de Meester Kackadorisprijs 2012 hebben voorgedragen.

HOENDERS

Rogier Hoenders (1972) is als psychiater werkzaam bij GGZ Lentis in Groningen en is oprichter en manager behandelenzaken van het Centrum Integrale Psychiatrie. Hij is tevens manager inhoudelijke zaken van de poliklinieken van Welnis in Oost Groningen. Daarnaast is hij docent psychotherapie voor het A-opleiding Consortium Noord Nederland. Hij is voorstander van integratieve psychiatrie en organiseert sinds 2002 succesvolle congressen in Groningen, waarbij relatief weinig psychiaters spreken, maar des te meer lama's ('tantric self-healing'), scheikundigen als Van der Greef (voorzitter van 'personalised Chinese medicine') en Musket (voeding en psychiatrie) en paranormaal

Eerdere winnaars sinds de instelling van de prijs

2003	Zilveren Kruis Achmea
2004	Paul van Dijk, huisarts te Zaltbommel
2005	René Steenhorst, <i>Telegraaf</i> journalist
2006	Henk Smid, directeur ZonMw
2007	GroenLinks
2008	NCRV
2009	Nederlandse Vereniging Kritisch prikken
2010	Triodos Bank/Foundation
2011	Pols, dekaan Erasmus MC

angehauchte denkers als Rupert Sheldrake en Martine Busch. Hij presenteert zich zo slim dat zelfs verenigingen van psychologen, huisartsen en psychiaters zijn congressen accrediteerden als erkende nascholing. Gelukkig haakten bij het laatste congres van 2012 de meeste reguliere wetenschappelijke verenigingen af.

NRC-HANDELSBLAD

De jury neemt grote aanstoot aan het regelmatig ongevraagd meesturen van propaganda-

materiaal van *Ode*, het blad voor 'intelligente optimisten'. In november prijkte daarin een reportage over biofotonen en de geschifte Johan Boswinkel die een therapie aanbiedt, gebaseerd op de onbewezen theorie over biofotonen. Het artikel bevatte de bekende bij *Ode* geliefde retoriek over 'de onmachtige geneeskunde', over Boswinkels succespercentage van 80%' en 'de duizenden mensen die van hun kwaal zijn af geholpen'. De oprichter van *Ode*, oud-NRC-medewerker Juriaan Kamp, was in 2004 al eens genomineerd voor de Meester Kackadorisprijs wegens de talrijke pro-alternatieve artikelen in dat blad.

PROF.DR.IR. H.F.J. SAVELKOUL, CELBIOLOOG EN IMMUNOLOOG

Savelkoul (1956) is sinds 2000 hoofd van de afdeling Celbiologie en Immunologie van Wageningen Universiteit. Zijn hoofdinteresse is de ontwikkeling van (voedsel)allergie en hij is oprichter van het *Allergie Consortium Wageningen* (ACW). Via deze onderzoekslijn werken hij en zijn groep aan immunomodulatie door voedsel en blootstelling aan andere omgevingsfactoren zoals infecties, elektromagnetische velden en leefstijl. Al geruime tijd maakte de jury zich zorgen over zijn al te grote bereidheid om ook serieus wetenschappelijk onderzoek te doen naar hypothesen afkomstig uit de alternatieve wereld. Zo deed hij enige jaren geleden onderzoek naar de relatie tussen voeding en ADHD en die tussen darmproblemen en autisme. Ook de angstpsychose die door kwakzalvers en ZonMw in stand wordt gehouden over de risico's van elektromagnetische stralen (wifi, mobieltjes, hoogspanningskabels etc.) wordt door Savelkoul serieus genomen en hij deed onderzoek naar de effecten van dergelijke stralen op de immunologische activiteit van cellen in vitro (die hij niet vond overigens). In het najaar van 2011 trad hij op in een serie lezingen van het Wageningse studium generale, waar vertegenwoordigers van de 'biofysische geneeskunde' domineerden. Echt in opspraak kwam Savelkoul toen hij eind 2011 optrad als promotor van de antroposofische basisarts Erik Baars. In dat ondermaatse proefschrift werden onder andere experimenten gedaan met de in Nederland verboden injecties van kweepeer/citroensap tegen hooikoorts. Biostatisticus Te Meerman noemde

dat deel van het proefschrift 'ronduit van zeer slechte kwaliteit'. En inmiddels moest de jury ook vernemen dat Savelkoul in november a.s. optreedt als spreker op een congres van de Ned Ver. Kritisch Prikken, waar hij zal schitteren naast orthomoleculair zakenman Schuitemaker, homeopaat Van Veen en ex-bedrijfsarts en antivaccinationist Jannes Koetsier. Savelkoul is volledig blind voor de legitimiteit, die hij verleent aan hoogst dubieuze alternatieve opvattingen.

Savelkoul, stralingsdeskundige

SCHEIDEGGER

Dit instituut biedt twee kwakzalversopleidingen aan: de Vakopleiding Klassieke Homeopathie en de Vakopleiding Natuurlijke Geneeskunde, in drie modules van elk acht lessen en beide op 'MBO+-niveau'. Kosten zijn slechts 1585 euro en in negen respectievelijk twaalf maanden is men therapeut. Er zijn in ons land talrijke vergelijkbare opleidinkjes (who cares?), maar Scheidegger Opleidingen is een gerenommeerd instituut dat al ruim 60 jaar klassikale, praktijkgerichte opleidingen verzorgt voor mensen die een stap in hun carrière willen zetten. Inmiddels hebben al ruim één miljoen Nederlanders een van de 350 praktijkgerichte opleidingen van Scheidegger gevolgd. Scheidegger Opleidingen is onderdeel van NCOI Opleidingsgroep. NCOI Opleidingsgroep is de grootste opleider van werkend Nederland. Hogeschool NCOI en MBO College NCOI zijn bevoegd in kader van WHW en WEB om Bachelor- en Masteropleidingen en Mbo-opleidingen te verzorgen. Daarnaast heeft NCOI alle mogelijke erkenningen en kwaliteitskeurmerken op het gebied van opleiden in Nederland. NCOI Opleidingsgroep is ook ISO-gecertificeerd. De opleidingen van Scheidegger, aldus haar website, voldoen aan dezelfde hoge kwaliteitseisen. Scheidegger is bevoegd in kader van de Wet educatie beroepsonderwijs (WEB) erkende Mbo-opleidingen te verzorgen. Dit garandeert de kwaliteit van de opleiding en

de waarde van je diploma, aldus de leugenachtige tekst op de Scheidegger website.

UTRECHT

De gemeente Utrecht vergoedt aan mensen met een laag inkomen via de bijzondere bijstand alternatieve geneeskunde. Ondanks vragen uit de gemeenteraad en een bezuiniging op de bijzondere bijstand bleef de gemeente bij haar standpunt. De gemeente Utrecht biedt mensen met een minimum inkomen een collectieve zorgverzekering met een aanvullend pakket waarin vergoeding voor alternatieve geneeskunde is opgenomen. Mensen echter met een laag inkomen zoals bijstand die niet aanvullend verzekerd zijn voor alternatieve geneeskunde, kunnen via de bijzondere bijstand een vergoeding van maximum € 350,- per jaar krijgen. 'Wij doen dat omdat wij vinden dat iedereen uit de doelgroep recht heeft op alternatieve geneeswijzen', aldus de woordvoerder van de gemeente Utrecht. Hoe vaak er gebruikt gemaakt wordt, kan de gemeente niet zeggen. Utrecht staat met deze nominatie model voor andere gemeenten die op dezelfde wijze overheidsgeld verkwisten aan schadelijke therapieën, zoals daar zijn Lelystad, Nieuwegein en Capelle aan den IJssel. Amsterdam en Groningen bijvoorbeeld doen dit niet.

VERENIGING VOOR GEDRAGS-THERAPIE EN COGNITIEVE THERAPIE (VGCT)

Deze vereniging kent nog altijd accreditatiepunten toe aan de Lentiscongressen. Zij wijken daarmee af van de beslissingen van de Ned Ver v Psychiatrie, het Ned Huisartsen genootschap en het Ned Instituut v Psychologen, die in het geboden programma geen toegevoegde waarde

meer zagen voor hun leden. De VGCT wees er in een schrijven aan onze voorzitter op dat er wel twee reguliere en gewaardeerde sprekers optraden (de witte raven c.q. excuustruzen te midden van veel alternatiefs) en dat de opleiding tot cognitief therapeut zo goed is dat de VGCT-leden zelfstandig in staat mogen worden geacht het kaf van het koren te kunnen scheiden. Ook leek men onder de indruk van een brief van de CIP-cliëntencommissie, die erg blij is met het behandelaanbod van Hoenders' CIP. De jury is van mening dat nascholing niet moet gaan bestaan uit het schiften tussen kaf en koren, maar op het presenteren van nieuwe ontwikkelingen op het onderhavige vakgebied.

ZIJLSTRA

Halbe Zijlstra is sinds 2010 staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Onder zijn regiem heeft de DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs, voor diploma-erkenning en studiefinanciering) en het NUFFIC (controle kwaliteit van buitenlandse opleidingen) te maken met de studiefinanciering van jongelui die in het buitenland een opleiding tot chiropractor gaan volgen. Voor deze alternatieve geneeswijze bestaat er in ons land terecht geen opleiding, maar aspirant-chiropractoren (bottenkrakers, die zogenaamd wervels rechtzetten) krijgen daarvoor van de DUO een meeneembare studiefinanciering. En dat terwijl zij na repatriëring een waardeloos diploma hebben, dat niet door de overheid wordt erkend. De jury overwoog eerder DUO/NUFFIC te nomineren, maar zij zijn slechts uitvoerders van de kwalijke regelgeving waarvoor de politiek verantwoordelijk is. ●

De jury bestaat uit mr. Th. J. Douma en de heren Koene en Renckens.

Penisvergroting, vroeger en nu

C.N.M. Renckens

Bezorgdheid bij mannen over de grootte van de penis is van alle tijden en vormt de keerzijde van de trots die veel mannen koesteren als zij zogezegd ‘fors geschapen zijn’. Zo werd van de Egyptische koning Faroek wel beweerd dat hij – in tegenstelling tot het volksgeloof over Arabieren – een erg klein geslachtsdeel had. Faroek ging daaronder allerminst gebukt en zou gezegd hebben dat het er niet om ging hoe groot hij is maar om wat je ermee kan doen.

Dat excuus kent ook een pendant in onze taal: ‘Beter een kleine die steigert dan een grote die weigert’. Toen ik in 1974 werkzaam was op de afdeling Chirurgie van het *Ndola Central Hospital* (Zambia) werd daar eens een jonge man gezien die door externe applicatie van een of ander door een witchdoctor geadviseerd kruidenmiddel vergroting van zijn penis had beoogd. Het had geleid tot brandblaren en ook tot een enorme zwelling. Een Britse collega demonstreerde de patiënt op een klinische middag en bedacht – Britse humor – de toepasselijke titel ‘Bush burns, ambition overreached’. De bereikte vergroting was – uiteraard en gelukkig maar – van tijdelijke aard.

Over de kwakzalverij van de penisverlenging langs chirurgische weg wordt weinig meer vernomen en ik denk niet dat er in ons land nog plastisch chirurgen of urologen zijn te vinden die zich hieraan willen wagen. Het bijgeloof dat een lange penis de bezitter ervan in staat stelt tot bijzondere seksuele prestaties is recent weer nieuw leven ingeblazen door de avonturen van de Franse presidentskandidaat van socialistische huize Dominique Strauss-Kahn, die als veelzeggende bijnaam ‘monsieur trente centimetres’ draagt. Wijlen president Chirac, van wie

**De Klerk,
ervoor en erna**

INCLUSIEF
DVD EN
HANDLEIDING

CE
GOEDGEKEURD

VOOR

NA

Met dit vergrotings apparaat haalt u top kwaliteit in huis en krijgt u een blijvende vergroting van de penis van vele centimeters in enkele weken.

geen lengtematen bekend zijn gemaakt, stond intussen ook best zijn mannetje, gezien zijn reputatie: ‘Trois minutes, inclusif douche’. Ons altijd actieve lid mevrouw Prins uit Oost-Souburg beschrijft in dit blad (pagina’s 8-11) hoe kwakzalvers zich anno 2012 op deze dubieuze markt bewegen en de Reclame Code Commissie (RCC) zal erover mogen oordelen. De heer A.J. de Klerk van de Medemblikse firma Jobacom verweerde zich krachtig tegen de klacht

van Prins door de RCC er in een brief d.d. 8 augustus op te wijzen dat hij het middel (Libido 7) gedurende zes maanden zelf tweemaal daags had gebruikt, waarna zijn penis dikker en vier cm langer was geworden. Hij heeft ook vaker erecties en is bereid foto's 'voor en na' over te leggen.

'Hogere spermaproductie, elke ejaculatie geeft een extra grote lading (...) Klinisch onderzoek heeft namelijk aangetoond dat de productie van testosteron met 50% tot 70% stijgt bij een juist gebruik van *Tribulus Terrestris* (...) Je hoeft je niet te schamen voor je penis maat, die dikke, lange en gespierde penis kan van jou zijn binnen enkele weken.'

Citaten van website www.libido7.nl. De KOAG/KAG beschouwde dit als medische claims.

Natuurlijk zijn de producten van de firma Jobacom onwerkzaam, maar het lijkt ons nuttig de potentiële aanschaffer van het middel te wijzen op het lot van de man met wellicht de grootste penis ter wereld, de New Yorker Jonah Falcon. Falcon is een werkeloos acteur, die nog bij zijn moeder woont en op zoek is naar werk. Over hem berichtte *De Telegraaf* op 17 juli 2012 het volgende:

'Schrik op vliegveld door geslachtsdeel. SAN FRANCISCO AIRPORT – Beveiligingsmedewerkers op het vliegveld van San Francisco hebben

een passagier getest op de aanwezigheid van explosieven omdat ze niet konden geloven dat de man zo'n enorm geslachtsdeel had.

De 41-jarige Jonah Falcon, die volgens officiële statistieken de grootste penis ter wereld heeft, is verontwaardigd over zijn behandeling op het vliegveld. Hij werd eerst uitgebreid gefouilleerd en daarna werd zijn broek besprenkeld met een speciaal wit poeder om te checken of hij explosief materiaal bij zich droeg. "Ze bleven ook maar doorzeuren dat ik mijn broekzakken moest leegmaken, maar er zat niets in", vertelde hij in *The Sun*.

Het geslachtsdeel van Falcon meet bijna 23 centimeter in slappe toestand en ruim 34 centimeter in erecte toestand. Falcon is een bekende New Yorker sinds hij in 1999 in een documentaire vertelde over hoe het is om te leven met een enorme penis.' (einde citaat)

Zegt u nu zelf: is Falcon nu te beklagen of te benijden? ●

Naschrift

Bij het ter perse gaan van dit nummer werd bekend dat de RCC de advertentiecampagne van Jobacom 'misleitend en oneerlijk in de zin van artikel 7 van de Nederlandse Reclame Code' vond en de firma verbod nog op dezelfde wijze te adverteren.

Falcon's burden

‘Natuurlijke’ penisvergroeters

Marie Prins

Een man heeft weinig baat bij potentie bevorderende middelen als hij vindt dat zijn penis te klein is. Die laatste opvatting komt kennelijk meer dan eens voor want er blijkt een grote vraag naar penisvergroeters te zijn.

In de Verenigde Staten behoren potentiepillen en penisvergroeters tot de meest verkochte voedingssupplementen, wat die middelen daar en ook in Nederland wetmatig zijn. Een uroloog die lid is van de VtdK maakte ons hierop attent. Bij twee van zijn patiënten bleken de pillen die peperduur zijn, niet te werken. Nu zijn er ook talloze andere manieren om de penis te vergroten (zie ook Rencens’ artikel), maar dit artikel gaat alleen over de kruidenpillen die hiervoor worden verkocht.

DE PILLEN

Penisvergroeters zijn bedoeld om de penis permanent te vergroten. Men mag gevoelig aannemen dat het geen erectiepillen zijn, want welke man, uitzonderingen daargelaten, wil dag in dag uit met een erectie rondwandelen?

Een firma in Medemblik die onder verschillende namen opereert, verkoopt acht verschillende merken penisvergroterende pillen via <http://www.meerpenis.nl/penisvergroting/#.UAoq6ttXu24> of via <http://www.sexpillen.be/vigrx%20plus#.UBAe5dtXu24>. Om meer te weten te komen klikt men op de naam van het middel, men krijgt dan een reclamebladzijde voor het betreffende middel plus de ingrediënten en via deze

bladzijde komt men het adres te weten van de verzender. De ingrediënten blijken merendeels dezelfde die men ook gebruikt voor de kruidenerectiepillen die alleen werken als men er stiekem Viagra, Cialis, Levitra of analogen daarvan aan toevoegt.

De hier besproken merken zijn: Libido 7, Libido max, Vigrx, Prosolution, Pro7, Largerpenis en Morepenis. Voor de Belgen zijn dat: Libido 7, VigRX Plus, VigRX, Libido Max, Natural Gain, Prosolution, Penis-XL en Pro Virility. Largerpenis en Morepenis hebben dezelfde samenstelling. De ingrediënten van Libido7 (www.libido7.com) en Libido max zijn echter verwisseld. Overigens wordt van VigRX niet beweerd dat de het de penis permanent vergroot. ‘Het is een uitstekend werkzame pil die de potentie verhoogt en het libido stimuleert, en daarbij ook zorgt voor een tijdelijke vergroting van de penis’. Blijft de vraag hoe lang de ‘permanente’ vergroting van die andere pillen duurt. Voor de rest van je leven? Dat is hoogst onwaarschijnlijk.

Over de websites www.libido7.nl en www.libido-7.nl (twee verschillende websites!) werd een klacht ingediend bij de Reclame Code Commissie (RCC) die op haar beurt vragen over de websites stelde aan de Keuringsraad Aanprij-

zing Gezondheidsproducten (KOAG/KAG) over de toelaatbaarheid van de tekst. Het blijkt dat de tekst rijk is aan medische claims en daardoor in strijd is het art. 10 CAG, welke als wettelijke basis Art. 19 en 20 van de Warenwet heeft. Als voorbeelden noemt de Keuringsraad: 'hogere spermaproductie, elke ejaculatie geeft een extra grote lading', 'L. L-arginine zorgt voor het vrijkomen van groeihormonen uit de hypofyse', 'Calcium gaat zenuwspanning en prikkelbaarheid tegen', 'onderzoek heeft aangetoond dat Ginseng de groei van de geslachtsklieren bevordert en de potentie van het sperma verbetert', '...onderzoek heeft aangetoond dat binnen twee weken na gebruik van 62 % van de proefpersonen met een verminderde geslachtsdrift hiervan is verholpen ...klinisch onderzoek heeft namelijk aangetoond dat de productie van testosteron met 50% tot 70% stijgt bij een juist gebruik van *Tribuum Terrestris*.' Dit blijkt in strijd te zijn met art. 6 CAG en artikel 84 van de Geneesmiddelenwet. Dan zijn er ook nog onaannemelijke en misleidende claims, die dan weer volgens de Keuringsraad, in strijd zijn met art. 7 CAG: 'permanente penisvergroting tussen de 1 en 7 centimeters in lengte en dikte' en 'Je hoeft je niet te schamen voor je penismaat, die dikke, lange en gespierde penis kan van jou zijn binnen enkele weken'.

DE KRUIDEN

Opvallend is het aantal keren dat epimedium wordt vermeld. Het is de moeite waard daar wat

verder naar te kijken. Van epimedium bestaan er 60 soorten; 15 daarvan worden gebruikt in TCM (*Traditional Chinese Medicine*). Bij de TCM vermeldt men de soortnaam meestal niet. In Nederland is het een tuinplant. Eén soort, *Epimedium alpinum* groeit ook in Nederland in het wild, maar volgens de Heukels' Flora is het een verwilderde tuinplant.

EPIDEMIUM RUBRUM

Chinees onderzoek heeft aangetoond dat een bepaald soort epimedium een stof bezit, genaamd icariin, met ongeveer dezelfde eigenschappen als Viagra. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Icariin>). Maar tot nu toe is dit alleen toegepast bij ratten en muizen. Proeven met mensen schijnen nog niet te zijn gedaan of zijn in ieder geval nog niet gepubliceerd. En de Chinezen stoppen nog steeds Viagra-analogen in plantaardige potentiepillen, ook als er al 'Epimedium' op het etiket staat. Overigens zijn het niet meer alleen de Chinezen die deze truc uithalen. Men vertrouwt kennelijk nog niet al te veel op icariin. Bovendien kan men bij het gebruik van planten nooit zeker zijn van de hoeveelheid icariin. Dat is nu eenmaal afhankelijk van de omstandigheden tijdens de groei en van de soort. {Comparative study on chemical quality of main species of epimedium. Han S, Xie YY, Wang YM, Liang QL, Luo GA. Yao Xue Xue Bao. 2012 Apr; 47(4):502-7. Chinese.}.

Een andere plant die veel opgenoemd wordt is *Tribulus terrestris*. Het is een gemeen on-

Epimedium rubrum

kruid met heel erg korte maar erg scherpe doorntjes (http://en.wikipedia.org/wiki/Tribulus_terrestris), dat inmiddels over de hele aarde verspreid is, inclusief Australië. *T. terrestris* zou het testosteron peil verhogen. Echter zorgvuldige proeven hebben dit niet kunnen bevestigen. De verkopers van potentiepillen en van penisvergroters geloven er kennelijk evengoed nog steeds in.

TRIBULUS TERRISTRIS

Verder worden vaak genoemd bij penisvergrotingspillen: L-Arginine, Siberische Ginseng, Panax ginseng, Muira Puama, Guarana, Maca. Maar deze komt men ook tegen als ingrediënten bij allerlei erectiepillen. .

Interessant is Prosolution. De ingrediënten ervan zijn hoofdzakelijk afkomstig van Zuid-oost-Aziatische planten waarvan weinig bekend is. De wetenschappelijke namen zijn wel bekend en het traditionele gebruik ook. Maar wetenschappelijk vastgestelde medische effecten van deze kruiden zijn nog onbekend. Ook zijn er in Prosolution nog twee ingrediënten Solidilin^{TM} en Drilizen^{TM} die aan de University of Malaysia zouden zijn ontwikkeld. Solidilin zou op de psychologie van de seksuele relatie werken en het plezierige gevoel van de seks verhogen.

Drilizen verhoogt de toevoer van bloed naar de penis. Maar in *PubMed* is hier (nog?) niets over te vinden. In de regel wordt met de verkoop van dit soort artikelen pas begonnen nadat er medische artikelen over verschenen zijn. Maar de firma die Prosolution op de markt brengt houdt zich daar kennelijk niet aan.

Met het gebruik van een mengsel van zo veel verschillende kruiden waarvan de werking niet secuur bekend is wordt het ook moeilijk om

het gevaar van bijverschijnselen in te schatten. Dat is gewoon een gok voor de gebruiker en helemaal als hij het middel enige tijd lang moet innemen, hetgeen bij penisvergroters immers voorgeschreven wordt?

Maar wat werd wel in *PudMed* vermeld? Dat is onder andere: 'Rise of herbal and traditional medicine in erectile dysfunction management' door Ho CC en Tan MH van de Universiti Kebangsaan Malaysia Medical Centre, Kuala Lumpur, Maleisië dat gepubliceerd werd in december 2011 – dus recentelijk – in *Current Urology Reports*. In het abstract wordt vermeld dat tot nu toe alleen Panax Ginseng, Butea superba en yohimbine bestudeerd waren voor hun effect op mensen, maar deze onderzoeken waren niet robuust. Daaruit blijkt toch wel dat *PubMed* zowel publicaties uit Maleisië alsmede de geneeskruiden (of wat er voor door moet gaan) uit Z.O.Azië niet overslaat.

Maar veel van de bovenstaande gegevens over de kruiden hebben eigenlijk betrekking op erectiepillen en die geven, als ze tenminste al werkzaam zijn, een tijdelijke verlenging van de penis. Maar stel dat de pillen een langdurige werkzaamheid hebben. Zou dat dan tot aan het einde van iemands leven zijn? Dat is hoogst onwaarschijnlijk. Nergens wordt vermeld hoe lang deze kruidenmengsels de penis verlengd houden.

En misschien werkt het spul toch niet zo goed, want er is ook een advertentie voor Libido 7 tezamen met een metalen penisstretcher (zie www.penis-xl.nl) en een voor Libido7 samen met een pomp (www.libidopomp.nl/).

VERVALSING

Er is nog een andere kant. En dat is de stiekeme toevoeging van Viagra, Cialis, Levitra of

Tribulus terrestris

analogen daarvan bij dit soort pillen waarvan de advertentie beweert dat ze 100% natuurlijk en daarom veilig zijn, is nog altijd volop aan de gang. De *U.S Food and Drug Administration* produceert geregeld lijsten van merken die hierop betraapt zijn. Eén 'vrijwillige' terugroeping kwam binnen net toen aan dit artikel werd gewerkt, op 24 juli 2012. Het betrof CRM Laboratories en de erectiepillen (dus geen penisvergroters) X-ROCK 3 Day Pill For Men en Z-ROCK All Natural Male Supplement. Ze bleken sildenafil en hydroxythiohomosildenafil, dat wil zeggen Viagra en een analoog daarvan te bevatten.

Recentelijk werd een van de bovengenoemde merken, namelijk VigRX twee keer genoemd; twee jaar geleden in Nieuw-Zeeland (<http://www.medsafe.govt.nz/hot/media/2010/Recall6ProductsSep10.asp>) en afgelopen winter in Europa. Oostenrijk en Denemarken berichtten hierover, maar het Britse MHRA publiceerde het (<http://www.mhra.gov.uk/NewsCentre/Pressreleases/CON143759>). Deze pillen bleken ook al Viagra te bevatten. Dat maakt ze werkzaam bij potentieproblemen, maar geeft geen permanente penisvergroting. Bovendien kan dat tot ernstige medische problemen leiden bij mannen die van hun arts, vanwege hun lichamelijke conditie, geen receptje voor Viagra kunnen krijgen. VigRX is een Amerikaans product, maar ook daar heeft men een recept van de arts nodig om Viagra legaal te kunnen kopen.

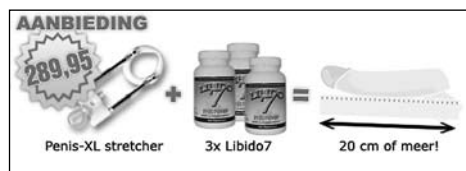
BIJVERSCHIJNSELEN

Van al de genoemde penisvergroters wordt telkens weer gezegd dat er geen bijverschijnselen optreden. Dat is echter onwaarschijnlijk. Van L-Arginine, Kelp, Epimedium, Siberische ginseng, en Panax ginseng zijn de bijverschijnselen bekend. Van veel van de andere kruiden, zowel de Zuid-Amerikaanse als de Zuidoost-Aziatische is nog te weinig bekend. Bijverschijnselen komen in de regel pas te voorschijn bij gebruik.

CONCLUSIE

Voor alle zekerheid: het aantal merken van penisvergroters op de basis van kruiden in de Benelux is, zoals wel duidelijk zal zijn, veel groter dan het aantal merken dat in dit stukje werd behandeld. Maar de andere merken gebruiken in de regel ongeveer dezelfde kruiden of dezelfde uit kruiden gefabriceerde stoffen als bovenstaande middelen. De ingrediënten van MP More Penis zijn bijvoorbeeld precies dezelfde als die van Libido7.

Eén ding, tenslotte, is zeker: tot nu toe is er geen enkel sluitend bewijs geleverd voor de werkzaamheid van genoemde penisvergroters. De werkzaamheid van penisvergroters moet het kennelijk hebben van het placebo-effect of van de stiekeme toevoeging van Viagra, Cialis of Levitra of analogen daarvan. ●

Ideale combinatie

Het chiropraxiedossier

C.N.M. Renckens

ADAM LANGWEILER, CHIROPRACTOR TE AMSTERDAM: DE MAN VAN 85,5%

De voorzitter van de Reclame Code Commissie (RCC) vindt dat chiropractor Adam Langweiler, die een praktijk heeft aan de Overtoom in Amsterdam, misleidende – en in de zin van de wet oneerlijke – teksten heeft gebruikt in een advertentie in *Het Parool* van begin februari 2012. Hij deed deze uitspraak op 20 juni 2012. De voorzitter van de RCC reageerde hiermee op een klacht ingediend door onze voorzitter. In de advertentie claimt de chiropractor een aantal zaken die hij wetenschappelijk niet hard kan maken, zo oordeelt de voorzitter. Het gaat dan onder meer om beweringen als ‘hoe 85 % van de patiënten van hun gevoelloosheid, tintelingen en scherpe pijnklachten afkwamen’ en ‘patiënten meldden 85,5 % verbetering van de zenuwsymptomen na slechts negen chiropractische behandelingen.’

De voorzitter van de RCC vindt dat met dit soort teksten de consument na lezing van de advertentie er toe gebracht zou kunnen worden ‘een besluit over een transactie te nemen die hij anders niet zou hebben genomen.’

De patiënten die Langweiler met zijn adver-

tentie wil bereiken, lijden kennelijk aan perifere neuropathie, een aandoening, en anders dan Langweiler suggereert geen zenuwbeknelling, die met veel pijn gepaard kan gaan. In de advertentie meldt Langweiler van de Overtoom dat hij door gebruik te maken van ‘lichte technieken’ in staat is om de druk op de zenuw op te heffen. Dit laat volgens hem de zenuw herstellen en de klachten verdwijnen.

Langweiler gebruikt daarvoor een ‘chiropractische ruggenwervel decompressie therapie’ beschreven op zijn site <http://amsterdamspinaldecompression.com>. Ook aandoeningen als hernia en ischias zijn bij hem in goede handen. Langweiler gebruikt namelijk voor zijn behandelingen een computergestuurd tractiehoofd, het Triton-DTS-systeem. Daarmee kan de wervelkolom van de patiënt opgerekt worden volgens ‘geprogrammeerde patronen van tractie en ontspanning’. Tractie, het uitrekken van de wervelkolom, is in de gewone fysiotherapie al geruime tijd geleden verlaten wegens het ontbreken van een effect bij rugpijn. Langweiler meldt nog dat hij geslaagd is voor de cursus *Kennedy Decompression Technique*. Hij is nu gecertificeerd behandelaar <http://www.kennedytechnique.com>.

Langweiler heeft verschillende pogingen ge-

daan om de behandelzitting van de Reclame Code Commissie (RCC) – in eerste instantie gepland voor 21 juni – te voorkomen. Zo spande hij half juni een kort geding aan tegen de Stichting Reclame Code, omdat de samenstelling van het college niet reglementair zou zijn geweest. Ook bestreed hij het recht van de RCC om openbare uitspraken te doen over zijn reclames. Deze curieuze actie werd besproken op: <http://juridischdagblad.nl/content/view/11708/53/> waar werd geconcludeerd dat de RCC vrijheid van meningsuiting heeft. De rechter stelde Langweiler op alle fronten in het ongelijk. Ook heeft hij zijn advocaat Job van Broekhuijze in Ridderkerk, die vaak door chiropractoren in Nederland wordt ingeschakeld, twee dagen voor de geplande RCC-zitting alle stukken, die al namens hem waren ingebracht, laten terug trekken, in een poging de zaak te traineren. De zitting ging hierdoor niet door. De voorzitter van de RCC heeft, vanwege de ernst van de zaak, vervolgens besloten van zijn bevoegdheid gebruik te maken om zelf te oordelen. Zijn vernietigende beslissing – misleidende advertentie – is aan de heer Langweiler opgestuurd.

DR. MOLINA UIT ASSEN

Nadat het OM uit Assen ondergetekende in het gelijk had gesteld en had geoordeeld dat de chiropractor Molina ten onrechte de doctorstitel voerde, werd daadwerkelijke vervolging (en hopelijk bestraffing) eerst afhankelijk gesteld van Molina's bereidheid zijn fout in te zien en de onverdiende titel niet meer te gebruiken. Even leek het erop dat dit zou gebeuren, maar op advies van zijn advocaat, tevens voorzitter van de DCA, mr. Job van Broekhuijze bleef Molina persisteren in zijn titelfraude. Een wetsovertreding waarop ingevolge art 435 Wetboek van Strafrecht een geldboete tweede categorie kan worden opgelegd, die thans € 3900 bedraagt. Toen wij opnieuw bij het OM te Assen aandrongen op een daadwerkelijk proces, toen meldde men ons dat de advocaat dezelfde wens had en nu door middel van een artikel 12 procedure bij het Hof vervolging wilde afdwingen. Het OM te Assen wilde, terwijl men daar al had besloten tot vervolging, toch nog wachten op het oordeel van de advocaat-generaal te Leeuwarden, die de art. 12 (een beroepsmogelijkheid bij vermeende rechtsweigering) procedure in behandeling zou

hebben. Toen wij twee maanden later nog niets vernomen hadden informeerden wij bij het Hof te Leeuwarden hoe ver het was en of de procedure niet stop gezet kon worden, nu de officier uit Assen besloten had te gaan vervolgen. Leeuwarden meldde ons vervolgens dat de zaak niet bij hen (zoals het parket te Assen ons liet weten), maar in Arnhem in behandeling was. Waarop wij ons aandringen op stopzetting van de art. 12 procedure in Arnhem deponeerden. Sindsdien weer oorverdovende stilte vanuit de magistratuur.

MR. JOB VAN BROEKHUIJZE, ADVOCAAT TE RIDDERKERK

Enkele jaren geleden beklagden enkele erudiete cultuurpessimisten zich er in een televisieprogramma over dat de jeugd van tegenwoordig niet meer leest en de grondslagen van onze beschaving nog nauwelijks kent, alsmede niet in staat is verwijzingen of ontleningen aan de bijbel in het juiste perspectief te plaatsen. Zo zou de hedendaagse puber volgens wijlen Rudy Kousbroek bij het woord 'Job' eerder aan een vakantiebaantje denken dan aan de gekwelde bijbelse figuur uit het oude testament, waarvan hij, o schande, zelfs nog nooit gehoord heeft. Welnu in de kringen van kwakzalverijbestrijding wordt niet die fout gemaakt, maar denkt men bij lezing van dat woord onmiddellijk aan een opgewonden advocaat uit Ridderkerk, die het beste voor heeft met de Nederlandse chiropractoren, althans voorzover die verenigd zijn in de *Dutch Chiropractic Association* en de Christelijke Chiropractoren Associatie (beiden statutair gevestigd in Ridderkerk ten huize van Van B.).

In de correspondentie met het parket te Assen over de zaak-Molina liet Van Broekhuijze zich in zijn mails herhaaldelijk op zeer onzakenlijke wijze uit en suggereerde onder andere dat klager Renckens de dood van meerdere kinderen op zijn geweten had in het ziekenhuis waar hij destijds werkte. Hij ontleende zijn wijsheden o.a. aan de website www.kankeractueel.nl van de Houtsmuller-adept Kees Braam, die deze lasterlijke geruchten in de wereld hielp naar aanleiding van een geval van perinatale sterfte in het Westfriesgasthuis in 2009. Renckens nam zo ernstig aanstoot aan Van Broekhuijzes onbesuisde schimpscheuten dat hij zich erover be-

klaagde bij de deken van de Orde van advocaten te Rotterdam, die in zijn voorlopig oordeel van mening bleek dat Van Broekhuijze, die zich niet eens reglementair wenste te verdedigen tegen onze klacht, zich onprofessioneel had gedragen. Desgewenst konden wij het oordeel vragen van de Raad van Discipline en dat wilden wij graag hebben, zodat hierover na de zomer een definitieve uitspraak zal komen.

Van Broekhuijze wist nog op andere wijze de aandacht te trekken, want hij besloot ook een klacht bij het medisch tuchtcollege in te dienen tegen onze voorzitter wegens haar vermeende ondeskundigheid op het gebied van (rug-)pijn, waardoor de RCC in de fout zou zijn gegaan en zijn cliënt Langweiler onnodig financiële schade zou hebben geleden. De wet BIG, waarin de tuchtrechtspraak thans is ondergebracht, stelt overduidelijk dat zo'n klacht niet binnen de beschreven kaders valt en dus ongetwijfeld geseponneerd zal worden, maar een mens vraagt

zich af of een advocaat de wet niet behoort te kennen.

Regelrecht dolkomisch is de claim, die Van Broekhuijze inmiddels bij onze voorzitter heeft gedeponneerd, waarin hij de door Langweiler geleden schade vergoed wenst te zien. Het betreft hier vergoeding van de kosten van rechtsbijstand (door mr. v. B.!), die zijn opgelopen tot €17.318,47 inclusief btw. De vereniging heeft de tegenpartij inmiddels laten weten zich niet gebonden te achten deze schade te betalen. Langweiler blijft adverteren in *Het Parool*, maar heeft zijn tekst inmiddels aangepast aan het oordeel van de RCC. Op een bevriende Amerikaanse website las ik laatst dat chiropraxie vooral gezien moet worden als een effectieve methode om het gewicht van je portemonnee laag te houden. Het is grappig, dat dat nu eens niet alleen voor de patiënten geldt, maar ook voor Langweiler, als die nota van mr. v. B. ten minste niet gefingeerd is. Wordt vervolgd. ●

**Wijlen acupuncturist Van der Molen
en echtgenote in 2001**

Park

In 2012 ging een nieuw glossy magazine van start, dat de naam *PARK* kreeg, ondertitel: *De journalistieke Glossy*. Op de cover van het derde nummer (mei/juni) stond, behalve een foto van Katja Schuurman ook een aankondiging van de inhoud van het nummer, waaronder de kop 'Kwakzalvers, de 765 miljoen euro aan valse hoop van de alternatieve genezers.' Binnenin maakt het artikel van Sabine Gieben de verwachtingen geheel waar met een acht pagina's tellend diepgravend en toch leesbaar stuk. Ze verwerkte erin haar persoonlijke ervaringen toen haar man, de schrijver en columnist Adriaan Jaeggi (*Parool*, *Volkscrant* et cetera) kanker kreeg, een ziekte waaraan hij in 2008 overleed. Aan bod komen onder anderen kwakzalvers als Essaidi uit Eindhoven, wijlen Coen van der Molen, acupunctuur-pionier in ons land bekroond met het Officierschap in de Orde van Oranje Nassau, die grote belangstelling toonde voor het onderzoek van de vrouwenborst, Lynne McTaggart, Klatte uit Den Haag (NTTT-arts), de uit het artsambt gezette Erik Dankmeijer, die nu mensen opleidt in TCM en bio-energetica etc. Ze maakte ook melding van de geschatte kosten van al deze ongein. Wereldwijd zou er 60 miljard dollar aan worden gependend. Volgens

de VtdK-schatting is dat in ons land zo'n slordige 756 miljoen euro. Twintig procent daarvan – ongeveer 150 miljoen – wordt vergoed uit de aanvullende verzekeringen.

Nogmaals de integratieve kindergeneeskunde

De presentatie van de zogenaamde Integratieve kindergeneeskunde in het *Tijdschrift voor Kindergeneeskunde* van december 2011 en de erop volgende kritiek van twee kinderartsen (Rake, Martinizekenhuis en Aleman, Ikazia) en vanuit het VtdK-bestuur is ook in de *Domus medica* niet onopgemerkt gebleven. In een column in *Medisch Contact* van 29 juni deed huisarts Gerk van Staveren, secretaris van de HVRC (huisarts, verpleeghuisarts en arts voor verstandelijk gehandicapten, Registratie Commissie) een duit in het zakje. Hij sprak er zijn verwondering over uit dat het themanummer IM van december 2011 geheel was volgeschreven door geregistreerde medisch specialisten. Hij deed een oproep op zijn collega's van de Registratiecommissie Geneeskundig Specialisten (RGS) om zich meer toe te leggen op de wetenschappelijke kwaliteit van de beroepsbeoefenaren. Alleen dan kan 'korte metten gemaakt

worden met complementaire alternatievelingen (lees: kwakzalvers). Niet gedogen, maar pas (her-)registreren als aan alle voorwaarden is voldaan.' Hartverwarmende woorden, waarop een reactie van de NVK toch niet kan uitblijven. (VtdK-leden, die geïnteresseerd zijn in de teksten van het themanummer en de erop verschenen reacties kunnen deze per e mail opvragen bij de secretaris.)

Lente-akkoord over btw voor kwakzalvers

Het Lente-akkoord gesloten na de val van het kabinet Rutte/Verhagen stond in het teken van de grote budgettaire bezuinigingen, die noodzakelijk waren om onze nationale boekhouding te kunnen laten voldoen aan de EU-eisen. De vijf partijen kwamen nu overeen dat alternatieve geneeswijzen, ook als ze worden toegepast door BIG-geregistreerden, niet meer in aanmerking komen voor btw-vrijstelling. Het zal u niet onbekend zijn dat onze Vereniging herhaaldelijk en krachtig bij VWS en Financiën heeft aangedrongen op deze maatregel, die ook door het kabinet werd gesteund, maar welke keer op keer voor de Tweede Kamer (onder aanvoering van de GroenLinks-fractie) werd tegengehouden. De 65 miljoen euro, die nu als opbrengst mag worden geschat, was meer dan welkom en woog vermoedelijk zwaarder dan die ander nuttige opbrengst: verhoging van de kosten van kwakzalverij en dus btw als 'remgeld'. De relevante passage uit het akkoord luidt als volgt:

'Met ingang van 1 januari 2013 zal de btw-vrijstelling voor gezondheidskundige verzorging van de mens door zorgverleners met de vereiste beroepskwalificaties beperkt worden tot die gezondheidskundige diensten die worden uitgevoerd door een BIG-beroepsbeoefenaar en ook behoren tot de uitoefening van dat BIG-beroep. Voor complementair werkende artsen betekent dit een fiscaal onderscheid tussen reguliere en alternatieve behandelingen, de vrijstelling voor psychologische diensten wordt beperkt tot alleen door GZ-psychologen geleverde diensten. Voor pedagogen, osteopaten, acupuncturisten en chiropractoren eindigt de vrijstelling. De kinder- en jeugdpsycholoog (inclusief specialist), de psycholoog arbeid en gezondheid en de orthopedagoog-generalist (en specialist)

zijn weliswaar niet BIG maar wel gelijkwaardig aan de BIG-geregistreerde dienstverleners en behouden dus de vrijstelling. (...) Het Zwv-basispakket wordt taakstellend versoberd. Zonder nadere maatregelen lekt een deel van de hiermee beoogde besparing weg via de specifieke uitgaven in de fiscaliteit doordat de niet meer voor vergoeding in aanmerking komende kosten aftrekbaar worden. Dit wordt voorkomen door deze kosten ook niet meer in de specifieke uitgaven in aftrek toe te laten.'

De laatste paragraaf zorgt ervoor dat kosten van kwakzalverij ook niet meer als bijzondere ziektekosten kunnen worden afgetrokken. De nieuwe regelgeving is nog niet in wetgeving doorgevoerd en GroenLinks heeft zich in zijn verkiezingsprogramma voor september al weer van deze regels gedistantieerd.

Wereldomroep

Ten gevolge van draconische bezuinigingen (70% van haar budget) en een herdefiniëring van haar taken is de wereldomroep sinds medio 2012 onherkenbaar veranderd. Er is een eind gekomen aan Nederlandstalige uitzendingen en de zender gaat zich richten op een beperkt aantal landen, waar de vrijheid van meningsuiting nog onder druk staat: Afrikaanse, Arabische landen en ook wel China, Cuba en Venezuela. De expats, emigranten en vrachtwagenchauffeurs zullen zich op ander manieren (Radio 1 via internet et cetera) op de hoogte moeten gaan houden en aldus hun verbondenheid met de Nederlandse samenleving moeten invullen. Dat betekent ook dat de jaarlijkse bekendmaking van de Meester Kackadorisprijs niet meer zo snel in alle werelddelen bekend gemaakt zal worden. Er werkte bij de wereldomroep een journalist, die deze verkiezing altijd met grote belangstelling volgde en menig keer heb ik hem, in de coulissen van Felix Meritis of Bethaniënklooster live een toelichting op de uitslag gegeven. Ook dat is nu voorbij, o en voorgoed voorbij. ●

Symposium

Kwakzalverij en bijgeloof in de sport

Datum: zaterdag 6 oktober 2012

Locatie: Felix Meritis, Keizersgracht 324, Amsterdam

Organisatie: Vereniging tegen de Kwakzalverij

Programma

- 13.30 - 14.00 uur   Uitreiking Meester Kackadorisprijs 2012
- 14.00 - 14.30 uur.   **'Sportsupplementen? Weggegooid geld? Of zitten er juweeltjes tussen?'**
Dr. Stephan Peters, voedingsdeskundige, manager Kwaliteit en Kennis, Voedingscentrum Den Haag
- 14.30 – 15.00 uur.   **'Bijgeloof in de sport, een placebo effect?'**
Dr. Michaéla C. Schippers, psycholoog en universitair docent *Rotterdam School of Management*, Erasmus Universiteit Rotterdam
- 15.00 – 15.30 uur   *Theepauze*
- 15.30 – 16.00 uur.   **'Moderne hulpmiddelen of boerenbedrog?'**
Prof.dr. Peter Hollander, emeritus hoogleraar inspanningsfysiologie, Faculteit der Bewegingswetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam
- 16.00 – 16.30 uur.   **'Omgaan met kwakzalverij in de praktijk: hoe topsporters worden beïnvloed.'**
Edwin Goedhart, sportarts, hoofd medische dienst voetbalvereniging Vitesse, tot 1 juli 2012 clubarts en hoofd medische zaken en sportwetenschap Ajax.

Borrel na afloop van het symposium

Ten Geleide

Nu Nederland weer wat bijgekomen is van de sportzomer 2012 met zowel het EK voetbal als de Olympische Spelen, lijkt het meer dan opportuun om eens een kritische blik te werpen op de andere manieren waarop sporters hun prestaties trachten te verbeteren dan met training (en eventueel doping). Voor de talrijke trucs, geheime middeltjes, psychologische technieken, spirituele inspiratie, exotische rareiteiten, haptonomen en masseurs c.q. fysiotherapeuten, die geblesseerde sportlieden sneller dan anderen weer klaarstomen voor hervatting van hun geliefde sport is de wetenschappelijke basis soms ver te zoeken. Op dit symposium zullen experts met een verschillende achtergrond hun licht over deze populaire, maar schijnbaar irrationele methoden laten schijnen.

Sprekers

Voedingsdeskundige **Stephan Peters** zal ons meedelen of er met een aangepaste voeding iets bereikt kan worden en zo ja hoe dan: veel eiwit of juist veel koolhydraten? Eiwitsupplementen bestaan er ook, sportdrinkjes en natuurlijk talrijke vitaminepreparaten en anti-oxidanten: hebben zij wel enige toegevoegde waarde? Veel topsporters laten zich vorstelijk betalen voor het reclame maken voor deze middelen.

Michaéla Schippers is psycholoog en zal in haar presentatie ingaan op het 'psychologisch placebo-effect' van bijgeloof.

Veel sporters hebben bijgelovige rituelen voor wedstrijden, zoals het dragen van een bepaald shirtje en het rijden van een vaste route naar het stadion. Vaak wordt er wat lacherig over gedaan door de pers. De vraag is of bijgeloof werkt om prestaties onder topsporters te verbeteren. Hiernaar is onderzoek verricht o.a. met Amerikaanse basketbal spelers. Door Michaéla Schippers is onderzoek gedaan naar bijgelovige rituelen onder sporters uit eredivisieclubs zoals Ajax en PSV, waaruit o.a. bleek dat sporters met name hechten aan rituelen bij belangrijke wedstrijden waarvan de uitkomst onzeker is. Rituelen lijken dan een spanningsregulerende functie te hebben, maar is dat werkelijk waar?

Peter Hollander is inspanningsfysioloog en maakte twee jaar geleden furore toen hij proefondervindelijk aantoonde dat de Power balance armband, die tijdens het WK Voetbal door veel Oranjespelers werd, gedragen geen enkel meetbaar effect had. Maar niet alleen evidente kwakzalverij zoals die armbandjes van Wesley Sneijder zijn populair. Denk maar eens aan de neuspleister, de balansbandjes en de kinesiotape. Minder bekende methoden zijn moderne meetapparatuur/technieken zoals de OmegaWave en de Whole Body Vibration(trilplaat). De vraag is van welke van deze hulpmiddelen of technieken het positieve effect is aangetoond. Is er een kosten/baten analyse mogelijk? Peter Hollander vertelt wat de wetenschap er over te zeggen heeft.

Sportarts **Goedhart** werkte als clubarts bij clubs als Ajax, AZ en later opnieuw Ajax. Uit onvrede met het beleid bij Ajax vertrok hij per 1 juli 2012 bij de Amsterdamse club en ging aan de slag bij Vitesse. Wat kan je als wetenschappelijk geschoold sportarts doen als een sporter vastbesloten is zich met kalfsbloed en hanenkamkraakbeen te laten behandelen door een ongrijpbare maar befaamde genezer in het buitenland? Of als de beste spelers van je team zich willen laten behandelen voor hun blessures met Servische paardenplacenta. 'Het werkt niet maar het helpt soms wel.' En waarop is de reputatie gebouwd van beroemde fysiotherapeuten, die topsporters na een blessure weer veel sneller dan anderen fit krijgen? De specifieke problematiek van het werken met geblesseerde topsporters en hun Umfeld van raadgevers kan het best toegelicht worden met voorbeelden uit de praktijk. Goedhart heeft dat alles van nabij meegemaakt en is ervaringsdeskundige bij uitstek.

Inschrijving

Per e-mail via ledenadministratie@kwakzalverij.nl

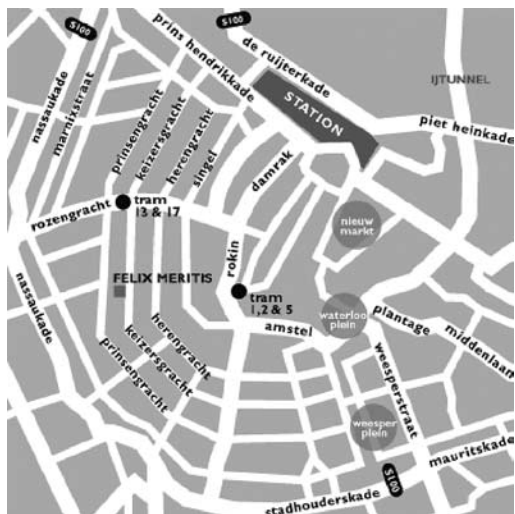
o.v.v. symposium 6 oktober.

Graag in de e-mail uw naam, adres, e-mailadres en telefoonnummer vermelden. Indien u uw accreditatiepunten via GAIA wilt laten registreren ook graag uw BIG-registratienummer vermelden.

VtdK-leden en zij die zich op het symposium als nieuw lid melden betalen € 25,- (incl. lunch na afloop jaarvergadering). Niet-leden betalen € 70,-. Studenten/VtdK-leden betalen € 5,-, studenten/niet-VtdK-leden betalen € 20,-. De inschrijving is definitief als het verschuldigde bedrag op de rekening van de VtdK is binnengekomen: rek. no. 32237 t.n.v. penningmeester VtdK te Sleeuwijk

Accreditatie is aangevraagd voor huisartsen, fysiotherapeuten en sportgeneeskundigen.

Route

OPENBAAR VERVOER

- Vanaf Centraal Station
- Tram 1, 2 of 5 - halte Spui of
- Tram 13 of 17 - halte Westermarkt

AUTO

- Ringweg (A10 Ring West)
- Afslag S105 (Geuzenveld)
- Ga richting centrum (Jan van Galenstraat)
- Bij de Nassaukade rechtsaf
- Bij de stoplichten links (Rozengracht)
- Op de Westermarkt rechts (Keizersgracht)

PARKEREN

Op vijf minuten lopen van Felix Meritis kunt u uw auto veilig parkeren in de Europarking aan de Marnixstraat 250.

Ad hominem

C.N.M. Renckens

CENTRAAL TUCHTCOLLEGE HOUDT VAN DER SCHAAR AAN HET WERK

De 84-jarige basisarts en ex-hartchirurg dr. P. J. van der Schaar (Leende, Noord-Brabant) kan zijn praktijken ongehinderd voortzetten, want bij uitspraak van 21 juni 2012 vernietigde het CTG de eerdere schorsing van twaalf maanden en zette de maatregel om in een berisping. Twee van de drie door het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg (RTG) wel gegrond geachte klachten werden nu als ongegrond betiteld en slechts de tweede klacht bleef overeind als gegrond. De nu in hoger beroep ongegrond verklaarde klachten betroffen de vraag of Van der Schaar c.s. het slachtoffer voldoende duidelijk hadden gemaakt dat het hier ging om een alternatieve behandeling (de chelatie-infusen en de flutmedicatie) en of de informatie c.q. communicatie door Van der Schaar naar de huisarts voldoende was geweest. Het CTG achtte bewezen dat de patiënt wel degelijk wist dat hij een alternatief circuit in ging, hoewel de geboden schriftelijke informatie over de chelatietherapie door het RTC als ondermaats was beoordeeld, en meende ook dat de gestuurde correspondentie naar de huisarts, met wie de patiënt in die periode geen contact had, wel voldoende was

geweest. Overeind bleef de constatering dat Van der Schaar alarmerende informatie over bij herhaling afwijkende troponinwaarden in het bloed had genegeerd en dat hetzelfde gold voor het duidelijk op kransslaglijden duidende inspannings-ECG, waarop eveneens uiterst lauw werd gereageerd. Het CTG stelde naar aanleiding van dit (tweede) klachtonderdeel letterlijk: 'Bij deze aanhoudend verhoogde waarden had de arts aan klager sub. 1 behoren mee te delen dat hij de therapie die klager sub. 1 op dat moment dringend nodig had zelf niet kon bieden en dat hij voor klager sub. 1 niet langer verantwoordelijkheid zou kunnen dragen als deze zich niet terstond zou wenden tot de reguliere behandelaar(s). Dat heeft de arts nagelaten. Het Centraal Tuchtcollege is gelet hierop van oordeel dat de arts in ernstige mate is tekort geschoten in de zorgplicht die hij jegens klager sub. 1 had behoren te betrachten waardoor het leven van klager sub. 1 bedreigd is geweest en hij gedurende enige tijd met een levensgevaarlijk risico heeft rondgelopen.' (einde citaat) De gang van zaken tijdens de behandeling van de zaak is terug te lezen in het vorige *NTtdK* (2012, 2: 21-22). Het zal menigeen verbazen dat het rustig enige maanden in levensgevaarlijke toestand laten rondlopen van een patiënt niet

leidt tot een schorsing, maar slechts tot een berisping. Dat het een arts als Van der Schaar niet wordt nagedragen als hij zijn patiënten ‘behandelt’ met een volstrekt onzinnige therapie als de EDTA-chelatie, daarvoor maar liefst € 10.000,- declareert en ernaast uit eigen voorraad hem nog een groot aantal andere waardeloze preparaten verkoopt, blijft voor ons onbegrijpelijk. Een beroep op de autonomie en keuzevrijheid van de patiënt kan een arts toch niet vrijwaren van de beschuldiging van ernstige kwakzalverij en zou toch voldoende moeten zijn voor een levenslange verbanning uit het BIG-artsenregister. Dat artsenregister waaruit Van der Schaar al lang zou zijn geschrapt als de politiek niet zo traag was geweest met het invoeren van periodieke herregistratie voor basisartsen, die hun beroep nu straffeloos levenslang kunnen blijven beoefenen zonder aan enige vorm van bij- of nascholing te hoeven doen. Per 2017 zal de dan 87-jarige Van der Schaar eindelijk onschadelijk gemaakt zijn, althans zijn artsentitel verliezen. Maar wat een schandaal dat het er naar uit ziet dat slechts zijn eerder verscheiden die datum zal kunnen vervroegen. Een overgangperiode van vijf jaar werd door de wetgever namelijk als reëel beschouwd.

MARTIEN BRANDS, PAN-AFRIKAANS HOMEOPAAT

De website van het Amsterdamse Centrum Integrale Zorg windt er geen doekjes om, dat zij naast acupuncturisten, ademtherapeuten, diverse coaches en bio energetische therapeuten ook een heuselijk aan de VU gepromoveerd homeopathisch arts in hun midden hebben: ‘Dr. Martien Brands (1953) werkt als arts voor homeopathie in het Centrum voor Integrale zorg in Amsterdam. Vanuit een open, kritische houding naar zowel reguliere als complementaire geneeskunde, werkt hij aan bruggen voor samenwerking. Martien Brands geeft les in CG (complementaire geneeswijzen) op universiteiten (in Amsterdam en Utrecht) aan studenten geneeskunde. Daarnaast verricht hij fundamenteel onderzoek naar de signaalwerking van homeopathisch bereide stoffen in het menselijk organisme. Tenslotte werkt hij samen met een netwerk van huisartsen in Amsterdam-Noord om mensen te bereiken die tot nu toe niet in aanraking kwamen met CG. Onder het motto:

Brands en Hahnemann, zoek de verschillen

complete gezondheidszorg is er voor iedereen!’

Onvermeld bleef dat Brands ook oprichter is van Homeopaten zonder Grenzen, een club die vroeger wel overheidssubsidie kreeg van het NCDO. Toen wij van Engelse geestverwanten vernamen dat er in mei 2012 in Kwale, een plaats in Kenia, niet ver van Mombasa, het eerste *Pan African Congress on Homeopathy* had plaatsgevonden, was onze nieuwsgierigheid gewekt. Brands heeft immers meermalen gemeld dat het klimaat in ons land zo ongunstig is voor de homeopathie, dat hij liever in Engeland werkte. Zouden de Engelse sponsors Brands, toch een van Neerlands knapste homeopaten, kennen en hem ook meegenomen hebben naar Kenia? Volgens de verslagen die op internet zijn te vinden, stond zijn naam niet vermeld en onder de 60 deelnemers waren er behalve veel Afrikanen ook homeopaten uit Engeland en de Verenigde Staten, maar ons land werd niet genoemd. En het programma was interessant genoeg. Zo werden de resultaten van de bekende homeopathische geneesmiddelproeven met de baobab, cassave, struisvogel en artemisia bekend gemaakt, terwijl er ook aandacht was voor agrohhomeopathie en een HIV/aids genus epidemicus. Natuurlijk was er veel vruchtbare interactie tussen de veelsoortige deelnemers, alles onder leiding van de Britse homeopaat Jeremy Sherr. Op sommige sites waren ook foto’s te vinden en ja, hoor: onze landgenoot ontbrak niet op het appel en je kon hem – hij begint steeds meer op de oude Hahnemann te gelijken, valt mij op – daar meermalen bewonderen. Zowel op de groepsfoto als als docent. De studenten van de VU en Utrecht hebben hem dus toch even moeten missen.

STOORVELDSPECIALIST EN SPORTFYSIOTHERAPEUT SOLLEVELD WEER IN HET NIEUWS

Op 12 mei haalde hij de *GPD*-pers met zijn spectaculaire ontdekking van een relatie tussen

gebitsproblemen en blessuregevoeligheid bij sporters. Zijn onderzoek, dat methodologisch werd begeleid door statisticus Arnold Goedhart (verbonden aan de Leidse universiteit en aan het Sportsinjurylab), had twee jaar in beslag genomen. Spelers van tien clubs – onder meer landskampioen Ajax, de Belgische titelhouder Anderlecht, FC Twente, Roda JC, AZ en het Engelse West Ham United – werkten mee. Het in Soest gevestigde Sportsinjurylab ('Blessurelab') van Solleveld benaderde, via de medische staf van de clubs, ruim 300 voetballers. Er kwamen 215 bruikbare vragenformulieren (met elk 71 vragen) retour. De krant was overtuigd: 'Het verband tussen sportblessures en gebits- en kaakproblemen is wetenschappelijk aangetoond. Een inmiddels begonnen vervolgonderzoek zou kunnen aantonen dat zelfs acuut hartfalen tijdens een wedstrijd kan voortkomen uit gebitsproblemen.'

Initiatiefnemer van het onderzoek was Henry Solleveld. Hij is sinds 1979 fysiotherapeut te Soest en heeft zich tevens bekwaamd in het genezen van blessures, door die in relatie te brengen met ontstekingen in de mond en niet goed functionerende kaakgewrichten. Eerder toonde hij een verband aan tussen depressies en verstandskiezen ('psychodontologie') en waarschuwde hij voor de gevaren van amalgaam. Hij meent dat 'storingshaarden' via het centrale zenuwstelsel overal in het lichaam voor problemen kunnen zorgen en beroept zich daarbij op 'professoren' uit lang vervlogen tijden, op Readers Digest en enkele verkneepte psychologen. Grote bekendheid verwierf hij door zijn doorprocederen tegen de plicht om btw te betalen voor zijn stoorvelddiagnostiek, terwijl alternatieve artsen die precies hetzelfde deden, van btw waren vrijgesteld. Dit leidde tot het zogenaamde Solleveld-arrest van het Hof van Europa, waarin het principe van fiscale neutraliteit werd vastgelegd: gelijke prestaties dienen – onafhankelijk van de opleiding c.q. diplomering – fiscaal gelijkelijk behandeld worden.

De volledige onderzoeksresultaten van Solleveld en Goedhart zijn medio mei gepresenteerd tijdens de derde wereldconferentie 'Wetenschap en voetbal', georganiseerd door de universiteit van het Belgische Gent. Duizend betrokkenen uit zo'n 150 landen geven acte de présence. Een van hen is Jean-Pierre Meersseman, als kaakspecialist werkzaam voor het be-

roemde laboratorium van de Italiaanse topclub AC Milan. De Belgische arts is ervan overtuigd dat gebits- en kaakproblemen kunnen leiden tot allerlei blessures. Mede op zijn advies zag AC Milan in 2009 af van de transfer van Portoverdediger Cissokho. Diens gebit werd te slecht bevonden.

Enkele citaten uit het GPD-artikel zijn te mooi om ze niet voor de vergetelheid te behoeden.

'Op basis van die respons en de zorgvuldige wijze waarop de gegevens verzameld zijn, is dit een wetenschappelijk verantwoord onderzoek', aldus Arnold Goedhart, als statisticus en onderzoekdeskundige verbonden aan het Sportsinjurylab. (...) 'Solleveld hoopt dat alle profclubs het voorbeeld van FC Twente, AC Milan en Arsenal volgen. Twente-clubarts Gekie Meins is overtuigd van de samenhang en laat alle spelers grondig onderzoeken in de mond. Bij Arsenal zijn bij meer dan de helft van de selectie spelers de verstandskiezen preventief verwijderd. Robin van Persie, schitterend voorbeeld. Was vaak geblesseerd, liet al zijn verstandskiezen verwijderen en is nu blijvend topfit. De Duitse arts Dieter Trzolek heeft dertig jaar gewerkt bij Bayer Leverkusen en FC Köln en verklaart officieel dat de meeste spier- en peesproblemen hun oorsprong vinden in het gebit. Daarbij moet ook gekeken worden naar het goed sluiten van de kaken. Spelers die bijvoorbeeld knarsetanden, lopen meer kans op blessures.' (...) 'Onze resultaten laten zien dat oudere spelers vaker blessures krijgen als ze meer gebits- en kaakproblemen krijgen. Voorts blijkt duidelijk dat veel voetballers kampen met blessure-angst. Hoe ouder ze worden, hoe meer dat het geval is. Spelers geven aan dat ze zich vaak inhouden op de training. Let wel: dit onderzoek wijst op een samenhang. Een oorzakelijk verband, waardoor je precies weet hoe het komt dat spelers geblesseerd kunnen raken door een zwak gebit, is er nog niet.' (...) 'Het vervolgonderzoek kan dat zeker gaan aantonen, meent Solleveld, uit wiens cijfers blijkt dat 161 van de 215 spelers nog over verstandskiezen beschikken. Verregaande ontdekkingen sluit de onderzoeker uit Soest niet uit. Wellicht zal zelfs worden aangetoond dat acuut hartfalen, zoals in maart jl. Fabrice Muamba van Bolton Wanderers overkwam, voortkomt uit ernstige problemen met

al dan niet ontstoken verstandskiezen. Ook het overlijden van spelers, zoals reeds is voorgekomen, kan wellicht teruggevoerd worden tot problemen met het gebit.’ (einde citaten)

Ondergetekende kreeg in de krant ruimte voor enkele kanttekeningen, waarbij ik wees op het ontbreken van een biologische verklaring voor de onwaarschijnlijke samenhang en op het retrospectieve karakter van dit ‘onderzoek’. Daaraan kleven de bekende bezwaren o.a. de zgn. ‘recall bias’: op een suggestieve vraag wordt gereageerd met o, ja! Dat er enkele artsen geïnteresseerd zijn, dat zegt natuurlijk ook niets. Nog minder dat voetballers er iets in zien: Van Persie liet zich nog maar twee jaar geleden behandelen met paardenplacenta’s door een kwakzalfster uit Servië! Een enquête met 71 vragen levert altijd wel wat op, zeker als je probeert een vooringenomen (waan-)idee te bevestigen, aldus mijn kritiek.

MAXIME VERHAGEN

De studie geschiedenis brengt velen een brede visie op mens en samenleving bij en ik heb lang de wens gekoesterd dat een van mijn kinderen deze mooie intellectuele studie zou kiezen, hetgeen niet helaas geschiedde. De brede kennis en het vermogen complexe zaken te analyseren maakt historici geschikt om de opiniepagina’s van onze kwaliteitskranten te vullen en ook in de politiek kunnen ze het ver schoppen. In het demissionaire kabinet Rutte/Verhagen waren zowel premier als vice-premier historicus van opleiding. Of deze ‘alfamannetjes’ uit dit kabinet (dixit Maarten Keulemans) ook een heldere blik hebben op exacte vakken als biologie en geneeskunde, dat valt helaas wel te betwijfelen, zeker gezien een bericht uit *NRC Handelsblad* van 5 juli 2012. Daarin werd gemeld dat Verhagen zich op advies van een Aziatische ambassadeur voor zijn rugklachten had laten behandelen door een acupuncturist. Dat was zo’n succes, dat hij vervolgens ook een alternatieve geneeswijze verkoos om van het roken af te komen: hij loopt tegenwoordig met een touwtje in zijn oren, afgeplakt met een pleister en tot nog toe gaat ook dat goed.

Toen ik vorig jaar voor een groep Leidse studenten optrad, met als medesprekers de KNMG-ethicus Gert van Dijk en de homeopaat Martien Brands, ontwaarde ik tussen alle studenten tot

mijn verbazing ook vice-premier Verhagen in de zaal aan het Rapenburg. Eerst begreep ik dat niet zo goed, maar later vernam ik drie mogelijke verklaringen. Zijn vrouw is huisarts, zijn dochter studeert geneeskunde te Leiden en zat in de organisatie en Brands bleek een goede vriend van Verhagen te zijn. Van de laatste zal hij geen tegengas hebben gekregen bij zijn plan het alternatieve pad in te slaan, maar van zijn vrouw en dochter had ik toch wel meer verwacht.

SIEM JANSEN EN ROY MARTINA

Martina, onverbeterlijk

Bij de naam Siem Jansen denken de meeste mensen vermoedelijk aan een Groningse boer en bij Roy Martina natuurlijk aan een Antilliaanse hardloper, maar beide gokjes zijn er naast, want Jansen is directeur van de Noordelijke Ontwikkelings Maatschappij NOM en Martina is een gederailleerd medicus, die zich tegenwoordig vooral bezig houdt met coaching, vitaliteit, workshops en zingevingsvraagstukken. Zijn zaak heeft hij ondergebracht in de Roy Martina Experience BV, gevestigd te Groningen. De NOM kende hem al sinds 2009 een achtergestelde lening toe en de zaken gaan, gezien de jaarverslagen, dan ook prima: in 2009 had hij 15 medewerkers in dienst en in 2011 al 28! De uitvinder van duizend nieuwe medicijnen en eertijds steunpilaar van de Gronings-Italiaanse kwakzalver Bruno Santanera uit Godlinze (Groningen) houdt zijn workshops zelfs in het buitenland en zijn medische werk lijkt enigszins in de knel te komen. Zijn loopbaan heeft zich nog nooit langs gebaande

paden bewogen en hij was eerder kampioen karate en NLP-adept, die menig slachtoffer over vuur liet lopen en reïncarnatietherapeut. Intussen prijkt op zijn website nog wel reclame voor het kruidenmiddel Biozar, dat het immuunsysteem zou stimuleren. Op de site staat ook een video van een Belgische vrouw van wie het uitstrijkje niet goed was, maar die de door haar gynaecoloog geadviseerd kleine ingreep aan de baarmoederhals afwees en Biozar begon te slikken (€ 40,- per maand). De afwijkingen in het uitstrijkje gingen daarna terug en de gynaecoloog feliciteerde de vrouw uitbundig en achtte een ingreep nu niet meer nodig. Oncontroleerbare kletsverhalen en niet ongevaarlijk voor veel vrouwen met een vergelijkbaar probleem. Zijn coaching methode kreeg Martina door van een hogere macht, die hem meedeelde de nam Crystallintherapie te gaan gebruiken. De tekst gaat verder over in volstrekte wartaal, want oordeelt u zelf:

‘Binnen de Christallin Methode gaat het om het begeleiden naar een verbinding maken met de vonk van de goddelijke kracht die ieder van ons in zich draagt. Je kunt deze kracht ontkennen, belachelijk maken of domweg niet geloven? En toch is het er. Met behulp van de Christallin Methode kun jij leren om jouw vonk op een nieuwe, krachtige manier in te zetten. Het gaat om het bewustzijn van wie jij bent, waar jij toe in staat bent en waarom je op deze planeet rondloopt. Je kunt zo betere verbindingen tot stand brengen met behulp van Psycho-informationologie (holografische projectie van intentie) ontwikkeld door prof. A. Ignatenko. Of je kunt je helende krachten verhogen door middel van psycho-informationologie. Psychische chirurgie met hulp van hoog-dimensionale wezens kan ook.’ (einde citaat)

Als iemand het begrijpt, mag hij het zeggen. Wij kunnen dit bericht overigens eindigen met enig goed nieuws, want *RTV Noord* meldde op 11 juni dat de NOM vanaf 2015 geen subsidie meer van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie zal ontvangen. Dit scheelt de NOM jaarlijks 2,4 miljoen euro aan inkomsten. Daardoor worden negen van de ruim vijftig banen geschrapt. In zes gevallen is er sprake van gedwongen ontslag. Voor financiering van zonnepanelen kunt u vermoedelijk nog wel bij hen terecht. (Zie ook de rubriek ‘Correspondentie’)

ERIK BAARS, LECTOR ANTROPOSOFISCHE GENEESKUNDE: WETSOVERTREDER?

Jaren geleden stond ik ooit een interview toe aan het antroposofenblad *Jonas* en ik begaf mij daartoe naar het antroposofisch hoofdkwartier in de Amsterdamse Weteringsstraat, al waar ik door twee vriendelijke jonge mannen werd ontvangen en ondervraagd. Een van hen was de basisarts Erik Baars, die toen werkzaam was als arts-assistent psychiatrie in het toen nog en inmiddels niet meer bestaande antroposofische ziekenhuisje in Berg en Bosch. Ik maakte mij wel enige zorgen over de verdere carrière van Baars, want zou hij ooit wel in een reguliere baan terecht komen? Veel vernam ik later niet meer van hem, totdat hij weer te voorschijn kwam als medewerker van het Wageningse Louis Bolk Instituut en later zelfs benoemd werd tot ‘lector’ antroposofische geneeskunde aan de Leidse hogeschool, een functie die – blijkens inlichtingen verstrekt door die instelling – grotendeels ‘extern’ wordt gefinancierd. Tot over was er weinig aan de hand, maar Baars wist eind 2011 toch weer de aandacht op zich te vestigen doordat hij te Wageningen in de landbouwwetenschappen promoveerde op een ondermaats proefschrift, dat in dit blad werd gerecenseerd door biostatisticus dr. G. te Meerman (*NTtdK*, 2012, 1:36-38). Ik heb een verzameling aangelegd van proefschriften op alternatief gebied en verzocht Baars per e-mail om een exemplaar. Ook na twee herinneringen/ aanmaningen kreeg ik van hem geen enkele reactie en dat terwijl juist gepromoveerden altijd gestreeld zijn als hun geesteskind belangstelling trekt en wordt opgevraagd. Meestal krijg je ze gratis toegestuurd. Ik richtte mij vervolgens tot zijn promotor prof. Savelkoul, die toezegde Baars te zullen manen de academische mores niet te negeren en mij een exemplaar toe te sturen. Intussen was mij ter ore gekomen dat een geïnteresseerd KNO-arts/VtdK-lid een pdf-exemplaar van het proefschrift in haar bezit had. Ik verzocht haar mij daarvan een kopie door te sturen, maar zij deelde mij mede dat Baars haar nadrukkelijk had verzocht zijn meesterwerk niet aan anderen door te sturen. Kort daarna ontdekte ik dat de volledige tekst van zijn proefschrift op de website van de Landbouw universiteit stond en ik kon hem eenvoudig downloaden en tot mij

nemen. Lang heb ik mij afgevraagd waar de merkwaardige geheimzinnigheid van Baars op zou hebben kunnen berusten. Zou hij bang zijn geweest voor scherpe kritiek, alles natuurlijk onder het reeds lang versleten dictum van Lucebert 'Alles van waarde is weerloos'. Dit dictum gaat zeker in zijn algemeenheid niet op: veel van wat afgekraakt kan worden is inderdaad waardeloos (de voorbeelden liggen in de alternatieve geneeskunde voor het oprapen) en de omgekeerde conclusie dat iets weerloos dus waardevol moet zijn, slaat nergens op. Nee, er moet een andere reden zijn: Baars is natuurlijk bang voor de lange arm van Hermandad! Het weinige experimentele onderzoek dat in zijn proefschrift staat beschrijft een onderzoek naar de werkzaamheid van Citrus/Cydonia comp., een injectiepreparaat tegen hooikoorts en bestaande uit kweepeer- en citroen extracten. Baars wist natuurlijk dondersgoed dat dit spul sinds 2007 in Nederland illegaal is, want na een zes jaar durende juridische obstructie door de antroposofen van NVAA, Weleda en Antroposofia besliste de Hoge Raad toen dat niet-homeopathisch verdunde antroposofica op dezelfde wijze moesten worden geregistreerd als gewone geneesmiddelen en dat eens te meer als het middel voor injectie betrof. Sindsdien is het spul – en dat geldt ook voor de maretak-producten – in ons land illegaal. Door de gelovigen worden deze preparaten nu vanuit Duitsland ons land binnengesmokkeld of per post verzonden, waarop controle door de douane faalt. Maar dat zou de politie er niet van moeten weerhouden van de jonge doctor eens een proces verbaal af te nemen en hem daarbij op de man af te vragen of hij die Steineriaanse contrabande nog altijd gebruikt. De zaak is vast nog niet verjaard.

INGEBORG BOSCH, PAST REALITY INTEGRATION EN DE BELASTINGINSPECTEUR

VtdK-bestuurslid en psychiater Ronald van den Berg liet al eerder in twee zeer lezenswaardige bijdragen aan ons blad zijn licht schijnen over de door Bosch uitgevonden alternatieve vorm van psychotherapie PRI (*NTtdK*, maart 2008 en maart 2009). Ze zijn gemakkelijk terug te vinden op onze website. Kort samengevat is Ingeborg Bosch, een BIG-geregistreerd sociaal-psychologe, die een éénpersoonstrainingsbedrijfje

heeft opgericht in de door haar uitgevonden therapievorm *Past Reality Integration*. Na de training deelt zij zelfbedachte certificaten uit.

Aan de stukken van een zaak die bij de belastingrechter diende ontleen ik de 'PRI Visie': 'Past Reality Integration maakt het ons mogelijk om ons steeds weer te bevrijden uit de greep van illusies en afweer door ons bewustzijn te ontwikkelen, zodat we ons leven steeds vaker kunnen ervaren voor wat het werkelijk is. Dan zullen we ook minder destructief zijn naar onze omgeving en vooral naar (onze) kinderen'. En de PRI Missie: 'De missie is om de PRI-visie te verspreiden, de PRI-theorie toegankelijk te maken en de PRI-methode beschikbaar te maken voor zoveel mogelijk mensen op een zo diep mogelijk niveau'.

Bosch' PRI-trainees behoeven geen geneeskunde of psychologie te hebben gestudeerd, maar moeten wel 'empathisch begaafd' zijn en zich tot PRI-therapeut kunnen ontwikkelen op grond van door Bosch vastgestelde persoonlijkheidskenmerken in een sollicitatiegesprek bij Bosch zelf. Enig charisma kan haar niet worden ontzegd en Van den Berg meldde in 2009 dat ze tenminste één psychiater aan zich had weten te binden.

Haar oud-leerlingen houdt zij aan het lijntje met langdurige supervisies en dreiging met onthouding van haar certificaat. Ook moeten degenen die in opleiding zijn een gedeelte van hun honoraria aan haar afstaan. Dat geldt ook voor de PRI-behandelaars die van Bosch klanten doorgespeeld krijgen. Als men als volgeling niet meer bevalt krijgt men zijn 'verplichte' herregistratie niet van haar (zij oordeelt daar alléén over). Dat 'niet-bevallen' is waarschijnlijk financieel ingegeven. Het systeem doet sterk denken aan de piramide structuur van destijds iatrosoof De Kok, aan de reiki-opleidingen en aan de verkopers van Herbalife. Ook Moerman en Sicksz kozen hun eigen leerlingen uit à la Bosch, maar vroegen voor zover mij bekend geen afdracht van een deel van de door hun leerlingen verdiende penningen.

Op 20 juni 2012 deed het Amsterdamse Hof uitspraak in een hoger beroep van een van Bosch' oud-leerlingen, die naast de afdracht aan Bosch ook nog eens 19% btw moest betalen en daartegen in het geweer was gekomen. Zij deed daarbij een beroep op het Solleveld-arrest inzake de fiscale neutraliteit. Klaagster had wel-

iswaar slechts enige tijd theologie gestudeerd, maar geen in de wet BIG genoemde opleiding, maar meende dat de door haar geboden PRI ten minste gelijkwaardig was aan die van PRI-therapeuten met een BIG registratie. Zowel de rechtbank in eerste aanleg als het Hof wezen het verzoek om btw-vrijstelling af om de volgende redenen: 'In dit verband acht het Hof van belang dat uit de stukken van het geding niet eenduidig valt af te leiden welke feitelijke opleidingsvereisten worden gesteld aan personen die PRI-therapeut willen worden en dat belanghebbende onvoldoende inzicht heeft gegeven in de aard en inhoud van de opleiding. Hetzelfde geldt voor de permanente educatie. Van een onafhankelijke klachtbehandeling is voorts geen sprake. Onder die omstandigheden kan een beoordeling van de gelijkwaardigheid van de behandeling, als hiervoor bedoeld, niet plaatsvinden. De door belanghebbende met betrekking tot de PRI-therapie overgelegde stukken geven alleen enig inzicht in de visie en de missie van de PRI, de exclusiviteit van het gebruik van de aanduiding PRI en de wijze waarop A dat gebruik heeft geïnstitutionaliseerd.

De omstandigheden dat A (Bosch, *red.*) toezicht en/of supervisie uitoefent op het handelen van PRI-therapeuten en dat cliënten tevreden zijn over de door belanghebbende gegeven therapie, nopen niet tot een ander oordeel.'(einde citaat uitspraak)

De oud-leerling (van wie er in 2011 35 waren) moet dus gewoon btw blijven afdragen. De rechter overwoog ook dat het niet vanzelfsprekend moest worden geacht dat BIG-geregistreerden die PRI toepassen vrijgesteld zouden zijn van btw-heffing, maar beschikte naar eigen zegen niet over gegevens terzake. Naar mijn bescheiden niet-fiscaal juridisch geschoolde mening stelde het Hof feitelijk dat PRI een alternatieve geneeswijze is en derhalve ook btw-plichtig zou moeten zijn.

VON ROSENSTIEL, HERMAN WIJFFELS EN NOG EEN PAAR ANDEREN

Deze in 2010 uit onze Vereniging geroyeerde Amsterdamse kinderarts, geen lid van de Ned. Ver. v Kindergeneeskunde, die heilig gelooft in electrosensitivity en graag doorverwijst naar natuurgenezers, doet nog altijd van zich spre-

ken. Ten eerste is zij dagvoorzitter van het voor 4 oktober 2012 in de Domus medica geprogrammeerde congres 'Heel de mens. Integratieve medicine in de praktijk'. De congreswebsite vermeldde al direct dat de organisatie die algemene nascholing toekent, zes accreditatiepunten had toegewezen voor het bijwonen van dit congres dat iets meer dan een halve dag gaat duren en waarop, met als eenzame uitzondering de Nijmeegse neuroloog Bas Bloem, uitsluitend alternatieve sprekers het woord voeren. Zonder naar volledigheid te streven noem ik u enkele, vrijwel steeds oude bekenden van onze Vereniging: Fred Wiegant, Arine Vlieger, Ton Nicolai, Rogier Hoenders, Van Berckel Smit, Peter Staal, Karlien Bongers, Miek Jong en Inge Boers. Onze voorzitter vroeg opheldering over de locatie en de accreditatiepunten, waarop werd vernomen dat de zes accreditatiepunten ten onrechte waren toegekend als gevolg van een administratieve onoplettendheid. De nieuwe instantie die nascholing van algemene aard (niet specifiek op één medische discipline gericht) beoordeelt heet thans ABAN, (vroeger ABMS) en daar is besloten dat aanvragen voor accreditatie van alternatief-geneeskundige congressen niet meer zullen worden verleend omdat zij te controversieel zijn. Men moet aanvragen per wetenschappelijke vereniging, hetgeen het congres gezien de mededeling op haar site nu dan wel moest gaan doen. Per medio augustus kon nog een melding van enige toegekende accreditatie worden gemeld. Onze voorzitter heeft naar aanleiding van deze kwestie een gesprek gehad met drs. Michiel Wesseling van de ABAN en gebleken is dat het toekennen van nascholing zoals vroeger aan bijvoorbeeld de Lentiscongressen, waartegen de VtdK vergeefs protesteerde, niet meer zullen voorkomen. Het organiserend comité heeft een aantal argeloze types zover gekregen dat zij als comité van aanbeveling willen optreden. Naast een Menzis-directeur en Jan der Greef, prijkt trots de naam van Herman Wijffels in dit gezelschap. Maar deze ex-bankier werd ook al eens in gezelschap van prinses Irene gespot, dus het hoeft ons misschien niet echt te verbazen dat hij ook voor de charmes van Von Rosenstiel gevallen is. Clinici zoekt men tevergeefs in dit comité.

Displaced lijkt Von Rosenstiel ook in de aankondiging van een boek van ene Paul Wormer, arts MBA te Leiden, dat dit najaar komt met een

interviewbundel *CAPTAINS OF MEDICINE*, 12 diepgaande gesprekken met topdokters, gewijd aan de toekomst van de zorg. Naast nette artsen als Marcel Levi, Paul Brand, Wanda de Kanter, Didi Braat en Floris Sanders figureert daarin ook ene Von Rosenstiel-Jadoul als iemand die ook haar visie mag geven op de zorg van vandaag en morgen. Bien etonnés de se trouver ensemble, zo zullen de meeste geïnterviewden wel denken als zij vernemen wie er in dit peloton 'captains' ook werd opgenomen.

EPKE ZONDERLAND

De Lemster turner en student geneeskunde werd door enkele VtdK-leden aangemeld om te worden genomineerd voor de Meester Kackadorisprijs 2012 vanwege zijn propaganda voor Chi bio spirulina, een product van de Bredase firma Chi. 'Chi & me, for energy', aldus Epke Zonderland. Dit middel zou een 'oeroud, spiraalvormig blauwalgje zijn, dat behoort tot de rijkste natuurlijke vitamines en mineraalbronnen ter wereld'. Het alge ontdoet het lichaam van afvalstoffen, verbetert tal van lichaamsprocessen, kan meehelpen tot herstel van ziekte en kan worden ingezet bij het verbeteren van prestaties. De jury heeft grote bewondering voor de sportieve prestaties van de Friese turner, die in

Londen een gouden medaille behaalde, en realiseert zich terdege dat topsporters in ons land niet al te kieskeurig kunnen zijn bij de selectie van hun sponsors, maar met andere sponsors als Randstad, RABO bank, Intermat en M Line zou Zonderland naar de mening van de jury toch een heel eind moeten kunnen komen, terwijl het feit dat hij geneeskunde studeert de verwijtbaarheid van deze faux pas natuurlijk toch wel groter maakt. Over het feit dat hij zich ook laat bijstaan door Josine Haspers uit Wollega, die zijn spieren behandelt met de methode van de Amerikaan Bob Cooley, daarover doet de jury geen uitspraak en zulks wordt hem ook niet verweten. Deze fysiotherapeut doet aan 'resistance stretching', waarmee spieren verlengd zouden kunnen worden en waarbij dit 'kraken' door vier sterke mannen simultaan wordt toegepast (op internet is een filmpje te vinden waarop Zonderland aldus 'behandeld' wordt). Elke sporter mag zijn eigen geheime trucs hebben, waarmee hij twijfel zaait bij de tegenstanders. De Meester Kackadorisjury achtte de 'overtredingen' van Zonderland te onbetekenend om hem met een nominatie te vereren en ziet e.e.a. meer als een jeugdzonde, waarvoor hij zich later – hij wil orthopedisch chirurg worden – nog wel eens zal schamen. ●

Epke Zonderling?

---

*Uitblijvende menstruatie na gebruik van vaginale kruiden**

D. Piersma, E.E L.O. Lashley en B.W.J. Hellebreker

CASUS

Een 41-jarige Nigeriaanse vrouw bezocht de polikliniek gynaecologie wegens vage buikpijnklachten en een kinderwens. Zij had sinds zes maanden geen menstruatie meer en gemeenschap was niet meer mogelijk. Op jonge leeftijd heeft de patiënte een abortus ondergaan, zij was tevens bekend met vleesbomen in de baarmoeder.

Voor de behandeling van de vleesbomen heeft patiënte een uit Nigeria afkomstig kruidenmengsel vaginaal ingebracht. Hierna kreeg zij klachten van pijn bij het vrijen, later was gemeenschap helemaal niet meer mogelijk.

Bij gynaecologisch onderzoek werd een grote baarmoeder tot boven de navel gevoeld. Inwendig was er een korte, 3-4 cm toegankelijke vagina, de baarmoedermond kon niet in beeld worden gebracht. Op de MRI zagen wij een grote baarmoeder met meerdere vleesbomen en in het achterste gedeelte van de vagina bloedendig materiaal. Vervolgens werd een onderzoek onder narcose verricht. Hierbij zagen wij een, door veel verklevingen, ontoegankelijke vagina. De verklevingen werden verwijderd waarbij oud bloed vrij kwam.

Zes weken na deze ingreep menstrueerde de patiënte weer, maar gemeenschap was nog steeds niet goed mogelijk.

COMMENTAAR

Vleesbomen zijn goedaardige gezwellen van gladde spiercellen van de baarmoeder. Symptomen zijn bloedingsproblemen en (buik)pijn, mogelijk bestaat er een relatie met infertiliteit. Vleesbomen komen vaker en op jongere leeftijd voor bij negroïde vrouwen, ook is het klachtenpatroon bij deze vrouwen heviger.¹

Als behandeling van vleesbomen zijn medicamenteuze en chirurgische methoden beschreven. De baarmoeder kan in zijn geheel verwijderd worden, of alleen de vleesbomen zelf. De anticonceptiepil wordt gebruikt om bloedingsproblemen en pijn tijdens de cyclus tegen te gaan. Ook zijn er medicijnen beschikbaar (GnRH analogen) die de vleesbomen kunnen laten slinken, bijvoorbeeld voorafgaand aan een operatie.¹

In veel landen worden alternatieve therapieën gebruikt voor tal van aandoeningen. Het gebruik van bepaalde kruidenmengsels wordt meestal geïndividualiseerd voor elke patiënt, afhankelijk van de symptomen van de patiënt en de inschatting van de kruidengeneeskunde.² Dit maakt het erg lastig om gestandaardiseerd onderzoek te doen naar de werking van de kruiden. In een review van Liu et al. is het effect en de bijwerking van kruidenmengsels voor de

behandeling van vleesbomen onderzocht. Uit 887 artikelen werden twee gerandomiseerde onderzoeken geïncludeerd. De kruidenmengsels *Huoxue Sanjie* en *Nona Roguy* werden vergeleken met reguliere medicatie, respectievelijk mifepriston en een GnRH analoog. Er werden geen ernstige bijwerkingen gerapporteerd, maar werking (slinken van vleesbomen) kon niet worden aangetoond.² Helaas konden wij niet achterhalen welk kruidenmengsel onze patiënte gebruikt heeft.

Vergelijkbare bijwerkingen na vaginaal gebruik van kruiden werd eerder beschreven in een case report uit 2009, waarbij etsende kruiden werden gebruikt om een 'nauwe' vagina te behouden na een vaginale bevalling.³ Het gebruik van vaginale kruiden is bovendien al langer bekend als vorm van vrouwenbesnijdenis.⁴

Sinds 1 mei 2011 geldt in Nederland een verplichte registratie voor kruidengeneesmiddelen.⁴ Overigens heeft dit geen betrekking op de werkzaamheid, maar op de bewezen veiligheid van het desbetreffende middel.

Naar aanleiding van bovenstaande casus bevelen wij aan om altijd alert te blijven op alternatieve en/of cultureel traditionele geneeswijzen bij de behandeling van een patiënt. Tevens willen wij de potentiële gevaren van kruidentherapie benadrukken. ●

Literatuur

- 1 Steward EA. Uterine fibroids. *The Lancet* 2001; Volume 357; Issue 9252: 293 – 298.
- 2 Jian Ping Liu, Hong Yang, Yu n Xia, F. Cardini. Herbal preparations for uterine fibroids. *Cochrane database Syst Review* 2011.
- 3 Maharajan PA, Carey M, Agboola N. Haematocolpos following herbal treatment for fibroids. *Trends in Urology Gynaecology & Sexual Health* 2009; July/August: 30-31.
- 4 Strengthening the regulation of herbal medicines in Europe. *Editorial The Lancet* 2011; Volume 377: 1466.

Mw. drs. D. Piersma is ANIOS gynaecologie en verloskunde Haga ziekenhuis, Den Haag;

Mw. drs. E.E.L.O. Lashley is AIOSKO gynaecologie en verloskunde Haga ziekenhuis, Den Haag;

B.W.J. Hellebrekers is gynaecoloog en opleider gynaecologie en verloskunde Haga ziekenhuis, Den Haag.

*Een uitgebreide versie van dit artikel verscheen in het *Nederlands tijdschrift voor Obstetrie & Gynaecologie*, vol 125, augustus 2012: 305-306.

Anti-aging kwakzalverij (II)

C.N.M. Renckens

In het vorige nummer zagen wij hoe de verjongingskuren van vroeger een nieuwe naam kregen – anti-aging – en tevens dat de wetenschap nog maar weinig te bieden heeft waar het het tegen gaan van de natuurlijke veroudering betreft. Ook de behandelmethoden zelf zijn veranderd en over celtherapie, ginseng, Q 10, Aslantherapie en thymus-therapie wordt nog maar weinig vernomen.

Veel mensen koesteren de hoop het verouderingsproces te kunnen vertragen, want nog altijd hoor je veel dat mensen oud willen worden, maar slechts weinigen willen het zijn. Douwe Draaisma schreef daarover behartigenswaardige dingen in zijn mooie boek *De heimweefabriek*: 'Die dubbelzinnige positie tegenover ouderdom is ook zichtbaar in seniorenbladen. Nog voor je ze openslaat valt op dat de titels van die elke verwijzing naar ouderdom mijden, ze heten *Midi*, *Zin of Plus*. Binnenin zijn ouderen niet afwezig, maar wel wat aan de jonge kant. Ze crossen schaterend op een mountainbike door de duinen van Schoorl, peddelen in een rode fleecetrui door Drenthe, waaien even lekker uit op het strand van Texel of glijden glimlachend over de Friese meren in een sloep met een touw erom. Afgaand op de artikelen in seniorenbladen is de ouderdom, zonder zo te heten, een tijd van intensief sporten, overwinteren in warme landen, wijnproeverijen en cursussen over impressionisme. Het moet ook wel de vrolijkste levensfase zijn, want al die jeugdige ouderen lachen, of ze nu worden rondgeleid door een museum of mountainbikes op de fietsendrager tillen.'

Welgestelde oudere jongeren hebben er soms veel voor over om aan het door Draaisma ge-

schetste beeld te blijven voldoen en als zij op het internet de zoekterm anti-aging intoetsen dan dienen zich daar talrijke hulpverleners aan die op schijnbaar wetenschappelijke wijze verjongingskuren 2.0 in de aanbieding hebben. We maken een rondgang langs vijf willekeurig uitgekozen behandelcentra.

AESTHETICA EUROPA, ZEIST

We ontmoeten achter deze fraai gekozen naam allereerst een oude bekende over wie ik reeds 25 jaar geleden schreef: basisarts Paul Musarella. Hij blijkt sinds 1988 nog geen spat veranderd en biedt nota bene nog steeds celtherapie aan met placentacellen. Is natuurlijk volkomen nutteloos: de eiwitten die erin zitten zijn zo mishandeld en gedenatureerd dat er bijna geen kans is op allergische reacties, maar ook niet op enig nuttig effect. Over zijn ozoninjecties uit die tijd lezen we nu niets meer. Musarella is ook lid van de MBOG, de club van orthomoleculaire gene-

Musarella, eeuwig jong

zers, die kwakzalven met overdosering van voedingssupplementen en vitaminen. Nieuw is zijn nadruk op 'bio-identieke hormonen', waarvan hij beweert dat ze minder bijwerkingen hebben dan de chemisch gemaakte varianten, die veelal door normale artsen worden voorgeschreven. Dit geuzel over bio-identieke hormonen lijkt alleen maar te dienen om indruk op de klant te maken en het is wel heel brutaal dat hij durft te zeggen dat 'bio-identieke hormonen' minder bijwerkingen hebben. Ook met bio-identieke hormonen (hij noemt bijvoorbeeld oestradiol) moet rekening worden gehouden met een verhoogd risico op hart- en vaatziekte, borstkanker en baarmoederlichaamkanker. Daarover horen wij Musarella niet. Het is gelukkig niet alleen komer en kwel bij Musarella, want over de kosten is Musarella heel transparant: 'De kosten van de behandeling zijn afhankelijk van uw individuele behoeften. Er zijn drie delen in de kosten van therapie op basis van bio-identieke hormonen.

Ten eerste, het eerste consult bij Paul Musarella kost (in 2012) € 150 en het consult duurt 45 minuten. Het eerste vervolgsconsult duurt 45 minuten en kost € 100. De vervolgsconsulten kosten € 100 per keer en duren een half uur. Het eerste vervolgsconsult is meestal na drie à vier maanden. Tijdens dit consult worden alle laboratoriumuitslagen uitvoerig besproken. De consulten daarna zijn steeds na zes maanden tot een jaar.

Ten tweede, de laboratoriumkosten. Dit zijn de kosten van bloed-, urine en ontlastingsonderzoeken die kunnen oplopen tot € 1.700. Deze kosten worden niet meer vergoed door de ziektekostenverzekeraars, tenzij de huisarts zijn/haar medewerking wil verlenen.

Tot slot zijn er de kosten van de hormonen, vitaminen en mineralen. Deze kosten kunnen oplopen tot € 300 per maand.' (Aldus zijn website)

Hij biedt ook een boek te koop aan. Zelf geschreven. Eeuwige jeugd heet het, uitgegeven door uitgeverij Strengtholt. 'Een prettig te lezen boek en u kunt er veel tips en leuke zelftesten in vinden. Het boek is ook goed onderbouwd met veel wetenschappelijke referenties.' Aldus Musarella.

ANTI AGING CLINIC AUDIAS, MILLETSTRAAT 37, AMSTERDAM

Audias, voor uw 'Anti-aging medical management', orakelt ook weer over die bio-identieke hormonen en maakt een groot nummer van da-

gelijks gebruik van uit de yam verkregen pregnenolon, een precursor van progesteron, die in de normale gynaecologische endocrinologie geen klinische of therapeutische rol speelt. De zich als dr. J B van Mourik afficherende directeur ziet dat anders: 'Een dagelijkse dosis pregnenolon heeft een duidelijke verbetering in de stemming bij sommige mensen aangetoond. Het bevordert een gezonde hersenfunctie en het beschermt mogelijk tegen dementie. Verder is aangetoond dat pregnenolon de functie van het zenuwstelsel helpt reguleren.

Pregnenolon bevordert het vrijkomen van acetylcholine, een neurotransmitter die een belangrijke rol speelt bij het geheugen, de herkenning en de slaap.' (einde citaat)

Verder bevat zijn site veel orthomoleculair gezwam bij allerlei kwalen als menopause, hoofdpijn, vermoeidheid en andropauze. Daarbij (bij de andropauze) wordt ook over testosteronsuppletie gesproken: het is echte kwakzalverij en niet zonder risico, met name voor de prostaat. Die kan onder invloed van extra testosteron te groot worden en kleine kwaadaardige gezwellen in de prostaat, die veel voorkomen en doorgaans weinig kwaad kunnen, kunnen extra gevaarlijk worden en snel gaan groeien.

CLINIC28, VESTIGINGEN IN DEN HAAG EN ARNHEM

De site enthousiasmeert direct, want: 'Bij Clinic28 krijgt u het eerste consult gratis! Wilt u meer informatie over een behandeling? Vul onderstaand formulier in en we nemen contact met u op.' En als het dan klikt, dan heeft medisch leider 'drs. Fred Tjan' heel wat in petto:

'De behandeling bestaat uit: een uitgebreide intake, een lichamelijk onderzoek, een DNA-analyse en aanvullend bloed- en urine-onderzoek. Op basis hiervan krijgt u een persoonlijk (want op uw DNA-profiel afgestemd) leefstijl-advies en, zonodig, voedings- en hormoonsupplementen. (...) Deskundige behandeling en begeleiding. Omdat hormonen stoffen zijn met een zeer krachtige werking op organen en weefsels, is het van belang dat een dergelijke behandeling onder deskundige begeleiding plaatsvindt.

Clinic28

Ernst-Jan van Gellicum, huisarts, volgde en voltooide de afgelopen jaren de *Anti-Aging Medicine Specialisation* van de *World Society of Anti-Aging Medicine* (WOSAAM). Verder bekwaamde hij zich op het gebied van *Functional genomics* bij het *European Institute of Personalised Prevention*. 'Onbekommerd speculeert men op de angst voor het mes, met de revolutionaire 'Ultherapie halslift zonder snijden'. De hals huid wordt strakker gemaakt met behulp van ultrageluid onder echoscopisch zicht: een filmpje op de website laat zien dat de behandeling geheel pijnloos is en dokter Tjan vriendelijk en zeer kundig.

Commentaar is bijna overbodig: de toegevoegde waarde van het kostbare DNA-profiel is nooit aangetoond en is geldklopperij. De rest van het aangekondigde onderzoek is ook niet geïndiceerd en zal weinig opleveren. Ook – opvallend - hier wordt weer geschermd met bio-identieke hormonen en daarnaast cosmetische plastische chirurgie en injectables. Aan deze kliniek die zich voornamelijk richt op schoonheidsbehandelingen zijn een plastisch chirurg en meerdere artsen verbonden. De ambiance is buitengewoon aangenaam en luxueus.

RE-AGE KLINIEK. FOREVERYOUNG, HET DOMEIN 4, BLARICUM.

Oprichter H. P. Oonk, arts MBA, weet waar zijn potentiële klanten wonen en streek enkele jaren geleden neer in het welvarende Blaricum. Na een loopbaan in het bedrijfsleven ging hij alsnog medicijnen studeren te Groningen, waar hij in 2008 afstudeerde. In 2004 startte hij een tweetal bedrijven in de medische- en cosmetische sector: bo pharma bv en bo esthetics bv, samen met zijn compagnon Cees de Bondt. Een kwakzalver is hij niet, want zijn website vermeldt zekerheidshalve:

'Henk-Peter Oonk is ingeschreven in het BIG-register onder nummer: 59909703801. Bovendien heeft hij een AGB code voor zorgverleners (84-026572) waardoor lab-onderzoek, recepten en dergelijke voor vergoeding in aanmerking kunnen komen. Henk-Peter Oonk lid van diverse wetenschappelijke verenigingen:

1. Nederlandse Vereniging voor Endocrinologie (NVE)
2. American Academy of Clinical Endocrinology (AACE)

3. World Organization of Anti-Aging Medicine (WOSAAM) en bovendien sinds 2010 met distinctie gecertificeerd door deze organisatie.
4. World Organization Interdisciplinary Anti-Aging Medicine (WOSIAM)
5. American Academy of Sleep Medicine (AASM).

Recentelijk legde hij mede de basis voor een nieuwe internationale wetenschappelijke vereniging, de International Longevity Faculty (ILF), die later in 2012 meer vorm zal gaan krijgen. Bovendien is hij in dat zelfde jaar gestart met een tweejarige Universitaire specialisatie in Preventieve Geneeskunde en Aging Management. Wereldwijd volgen op dit moment 40 artsen deze specialisatie aan de Medische faculteit van de Universiteit in Dresden, Duitsland. Inmiddels werkt Henk-Peter in de kliniek aan het Domein 4 in Blaricum. Daarbij werkt hij nauw samen met de Duitse hoogleraar en gynaecoloog prof.dr. A. Wolf.' (einde citaat)

Oonk

Waar al deze geleerdheid in de praktijk toe leidt is inmiddels goed af te lezen van zijn website: hij belooft hormoonsubstitutie aan bijna iedereen. Re-Age kliniek wil al bij vrouwen vanaf 30 jaar extra hormoon gaan geven en acht ook aanvulling van cortisol, zelfs als er maar een 'klein beetje tekort' is, zeer gewichtig. Oonk creëert en fingeert ziektebeelden die wij in de gewone geneeskunde niet kennen, die niet bestaan en baseert daarop een behandelstrategie. Gevalletje goede zakenman, slechte medicus, die Henk-Peter!

PRAKTIJK VOOR BIOLOGISCHE GENEESKUNDE VAN J. TH. HOLWERDA, OUDWIJKERDWARSTRAAT 50 TE UTRECHT.

De in 1977 afgestudeerde basisarts Jippe Holwerda profileerde zich tot voor enkele jaren als

'arts voor orthomoleculaire geneeskunde en niet toxische tumorthherapie', maar verbreedde vervolgens zijn terrein en ging ook hormonen en anti-aging aanbieden. Veelzijdigheid kan hem niet ontzegd worden, gezien de kwakzalverijen die hij in de aanbieding heeft:

- Orthomoleculaire diagnostiek en therapie
- Aetiologie
- Immunotherapie (immunologische diagnostiek en therapie)
- Phytotherapie
- Diagnostiek en behandeling van de darmflora
- Neuraaltherapie
- Eigenbloedtherapie
- Chronische stress
- Bio-identieke Hormonen

Het verhaal wordt eentonig, maar deze maakt het wel heel bont en beperkt zich niet tot pseudo-endocrinologie, maar biedt ook klassieke kwakzalverij als neuraaltherapie, eigenbloedtherapie en kruiden. Onvoordelig is hij niet, want vergelijk deze tarieven eens met die van zijn ambtsbroeder Musarella:

C1 nieuw consult	Euro 80,-
C2 herhalingsconsult	Euro 40,-
C3 kort consult	Euro 32,-
C4 verlengd consult	Euro 55,-
CI injectie	Euro 20,-
CR receptuur	Euro 20,-
CT telefonisch consult	Euro 20,-
Medisch advies	Euro 22,-
Sediment/lab.stick	Euro 10,-

Holwerda schermt ook uitvoerig met zijn 'Be-roepslidmaatschappen':

- AVIG: artsenvereniging voor integrale geneeskunde
- ABNG-2000 www.abng.nl
- GSAAM (German Society of Anti-Aging Medicine e. V.)
- Gesellschaft der ärzte für Erfahrungsheilkunde
- Gesellschaft für komplementäre Orthomolekularmedizin

SLOTBESCHOUWING

Uit deze kleine *tour d'horizon* kunnen enkele conclusies worden getrokken. De behandelingen zijn in het algemeen kostbaar en lijken voorbehouden aan een welvarende, liefst hypochon-

dere bevolkingsgroep van boven de veertig. Vrouwen zijn ongetwijfeld oververtegenwoordigd. Onzekerheid over het verlies van fysieke aantrekkelijkheid zal ook helpen bij het ronspelen van slachtoffers. Tegen cosmetische ingrepen, mits op verantwoorde wijze uitgevoerd en niet verricht op kosten van andere premiebetaalers, vallen weinig bezwaren in te brengen. En het is niet allemaal kwakzalverij, mits er geen te mooie beloften worden gedaan. De beweringen het verouderingsproces te kunnen afremmen zijn echter charlatanesk en het geschermdoor de sector met pseudowetenschap op het gebied van de hormonen is regelrecht pathetisch. Dat geldt zeker ook de volstrekt overbodige diagnostische testen die worden aangeboden. De nieuwste mode lijkt te bestaan uit het aanbieden van 'bio-identieke hormonen'. De leek denkt natuurlijk dat dat altijd beter is dan chemisch bereide of gemodificeerde hormoonpreparaten, maar dat kan in zijn algemeenheid zeker niet gesteld worden. Ze zijn vaak duurder en hebben ten opzichte van de hormonen die bijvoorbeeld in de anticonceptiepil zitten, zowel (geringe) voor- als nadelen. Onze lever kan de traditionele farmaceutisch bereide hormoonpreparaten gemakkelijk metaboliseren en de werkzaamheid ervan is in het algemeen zeker niet slechter dan van de bio-identieke hormonen. Overigens speculeert ook de farmaceutische industrie op de voornamelijk gevoelsmatige voordelen van bio-identiek, want er worden anticonceptiepillen in de handel gebracht met 'lichaamseigen oestradiol' en men hoopt voorschrijvende dokters en/of beïnvloedbare vrouwen zover te krijgen op dit type over te gaan. Ook hier geldt: wel wat bijbetalen natuurlijk. De anti-aging voor zover gericht op de man hint vaak impliciet naar afnemende seksuele potentie en libido. De komst van Viagra is op dit punt niet gunstig geweest voor de anti-agers. Maar men zal zeker wel weer andere argumenten en producten bedenken, want gebrek aan fantasie is wel het laatste dat haar verweten kan worden. En of al die aanbieders mensenvrienden zijn of eerder zakenmensen? U mag daarover het uwe denken, ik sluit mij in dit opzicht volledig aan bij de wijze woorden van H. Allen Smith die eens zei: 'When there are two conflicting versions of a story, the wise course is to believe the one in which people appear at their worst'. ●

Correspondentie

Noordelijke Ontwikkelings Maatschappij (NOM)

Op 23 juli 2012 richtte onze voorzitter zich met onderstaand schrijven tot de directeur van de NOM:

‘Geachte heer Jansen,

Tijdens het lezen van het overigens zeer boeiende jaarverslag 2011 van de NOM werden wij onaangenaam getroffen door de vermelding van Roy Martina Experience B.V., gevestigd te Groningen als ontvanger van een achtergestelde lening van uw organisatie. Roy Martina is een bij ons maar al te bekende kwakzalver die de mensheid al jaren teistert met zijn zinloze producten en zijn zweverige lezingen. Hij werd al eens door de Reclame Code Commissie op de vingers getikt wegens misleiding en hij trad op in tv-reclame voor de Gronings-Italiaanse kwakzalver Bruno Santanera, die de Biostabil hanger verkoopt en die door *Radar* genadeloos werd ontmaskerd. Hij beweert zelf meer dan duizend nieuwe medicijnen te hebben ontwikkeld en deed bovendien aan acupunctuur en kinesiotherapie, beiden eveneens vormen van kwakzalverij.

Op onze website www.kwakzalverij.nl zijn de volgende referenties over hem te vinden: (...)

Het is mooi dat de NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland een onafhankelijke NV is die middels financiering, acquisitie en aanjager van projecten, de noordelijke economie versterkt. Maar het stimuleren van kwakzalverij, die nauwelijks van oplichting is te onderscheiden, dat behoort toch niet tot uw doel? De NOM is een onmisbaar station voor ondernemers die willen investeren. De NOM stimuleert bedrijvigheid en ontwikkeling van werkgelegenheid in Noord-Nederland. Het accent ligt hierbij op innovatieve ondernemingen met een regio-overschrijdende uitstraling, maar elke ondernemer met een goed idee is welkom. Dat Roy Martina ondernemend is valt niet te ontkennen. Maar ik neem aan dat onder “een goed idee” iets anders wordt verstaan dan de volksverlakkerij waar Roy Martine zijn brood mee verdient. Zijn methoden van geld verdienen is ook niet innovatief te noemen. Wij hopen van harte dat u zich zo spoedig mogelijk distantieert van Roy Martina en dat aldus deze faux pas gecorrigeerd kan worden.

Hoogachtend, etc.’

De reactie van de directeur kwam snel:

‘Inzake uw e-mail en uw schrijven bericht ik u dat wij geen informatie verstrekken inzake onze zakelijke relaties. Het is standaardbeleid binnen de NOM dat wij de privacy van onze klanten respecteren en dat wij dus geen informatie inzake bedragen, looptijden en het hoe en waarom NOM participeert naar buiten toe bekend maken. Dat geldt dus ook in dit geval.

Met vriendelijke groet,

Siem Jansen, directeur.’

Wij reageerden hierop met een beroep op de WOB, die overheidsinstanties openbaarheid oplegt. Per omgaande (30 juli 2012) reageerde Janzen daarop als volgt:

‘Wij zijn een privaatrechtelijke onderneming die zich verantwoord via het jaarverslag.

Dit jaarverslag voldoet aan de richtlijnen van transparantie.

Wij doen in gevolge vertrouwelijkheid geen mededelingen over marktconform zakelijke transacties.

Er is bovendien geen subsidierelatie m.b.t. onze financieringsactiviteiten.

Vriendelijke groet,

S. Jansen.’

Lees verder in de rubriek ‘Ad hominem’

De Vrije Gedachte

Onze Vereniging beschikt over een archief met materiaal dat terug gaat tot de periode van haar oprichting in 1880 en dat traditiegetrouw wordt bewaard bij de respectieve secretarissen. Naast verenigingsstukken, oude Tijdschriften bevat het archief knipsels, folders, brochures zowel van kwakzalvers als van de bestrijders afkomstig. Alle jaargangen van het verenigingstijdschrift sinds 15 januari 1881 zijn inmiddels gedigitaliseerd en zullen binnenkort publiekelijk toegankelijk worden gemaakt op de website. Het archief is helaas ten prooi aan de tand des tijds en een fatsoenlijk behoud ervan vereist onderbrenging in een professioneel archief. Het Nationaal Archief in Den Haag is bereid gevonden om ons archief onder te brengen. Het materiaal moet daartoe op nauwkeurig voorgeschreven

manier worden gearhiveerd en de vereniging heeft offertes aangevraagd bij bedrijven die dat kunnen doen. Het beste aanbod kwam van de DOCFactory, die de klus voor € 9.929,- excl. btw kan klaren. De financiën van onze Vereniging laten een dergelijke uitgave op dit moment niet toe en besloten werd subsidie te vragen bij de Vrije Gedachte, een vereniging waarmee de VtdK oude banden heeft. Een van onze oprichters Vitus Bruinsma was ook actief in de vriendenvereniging en haar huidige voorzitter is de classicus Anton van Hooff, die als columnist in *De Gelderlander* regelmatig fel uitviel naar kwakzalvers en ook in ons blad wel eens een stukje schreef. Op 29 mei 2012 liet de Vrije Gedachte ons weten een bedrag van € 750,- te willen subsidiëren voor dit project waarin sceptisch erfgoed wordt gepreserveerd. Het bestuur is De Vrije Gedachte erkentelijk en blijft op zoek naar andere mogelijke sponsors. Tips zijn welkom.

Keppel Hesselink op de goede weg?

Op 9 juli 2012 ontving de secretaris een amicebriefje van de eens als neuro-acupuncturist bekend staande en door ons veelvuldig bekritiseerde dr. J. Keppel Hesselink, ook oprichter van IOCOB. De bakens zijn verlegd want zijn e-mailadres luidt tegenwoordig zelfs jan@neuropathie.nu. In de mail stond zijn instituut nu vermeld als 'neuropathic pain institute', waarvan hij 'Director R&D' is. Enkele citaten uit de brief:

'Jullie hebben regelmatig een update geplaatst over mijzelf als hoofdkwakker van NL...;) Zoals op http://www.kwakzalverij.nl/801/De_wetenschappelijke_doopceel_van_dr_Jan_Keppel_Hesselink en enkele andere lemma's. Zou je zo aardig willen zijn te vermelden dat ik inmiddels weer op het goede pad ben?

Je kan inmiddels honderden farmacologische stukken van mijn hand op het internet vinden over de farmacologie van pijn en ik ben ook weer in full swing als consultant voor biotech bedrijven die binnen de neuropathische pijn werken. (niet via de naald, maar via het molecuul).

Ik doe dus al enkele jaren geen acupunctuur meer, alleen nog maar farmacologie i.v.m. pijn behandelingen. Ik krijg momenteel steeds meer verwijzingen van reguliere collega's uit de re-

validatie geneeskunde, de neurochirurgie en de neurologie. Op www.stopdepijn.com onze laatste reguliere activiteiten op gebied van topische pijnbehandeling. Inmiddels toch heel wat publicaties in reguliere tijdschriften over onze crèmes: (volgden opgave van zes artikelen in resp. *Pain Med*, *Anaesthesia*, *Pain & Intensive Care*, *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol.*, *Case Report Med*, *Pain Pract* en *J Pain Symptom Management*)

En op de universiteit was ik onder andere in 2010 en 2011 lid van een promotiecommissie (i.v.m. het jus promovendi en jullie opmerkingen erover). Voorts werk ik momenteel samen op gebied van RCT's met de universiteit van WH om onze cremes verder te evalueren bij diverse pijnsyndromen, zoals CRPS type I. Ik vraag niet om rehabilitatie, maar wel om enige realiteitszin...

Als je me googled om de universiteitssite zal je ook zien dat ik nog steeds op de lijst sta...als hoogleraar...;) (einde citaat)

De secretaris bezocht daarop de site van zijn instituut om daar het volgende citaat aan te treffen:

'Zinvolle geneeskunde

We staan in ons behandelcentrum voor neuropathische pijn voor zinvolle geneeskunde. Zinvol is wat de patiënt verder helpt. Daarbij kijken we verder dan de gebruikelijke rand van de hoed. We gebruiken technieken en middelen die buiten het gezichtsveld van de klassiek denkende neuroloog en arts vallen. We kiezen steeds dat waarvan we denken dat het zinvol is, en veilig, zoals acupunctuur, onze eigen ontwikkelde pijnstillende cremes, zinvolle supplementen en diverse medicamenten'.

Geconfronteerd met deze informatie liet Keppel desgevraagd weten dat zijn collega Kopsky nog wel acupunctureert, kennelijk om het onderscheid met de reguliere neurologie nog scherp te houden... Ook taalkundig blijven de IOCOB-boys origineel, want de derde zin uit dit stukje over zinvolle geneeskunde is een contaminatie van 'verder kijken dan de neus lang is' en 'van de hoed en de rand weten'. Wie niet goed kan schrijven kan meestal ook niet zo goed denken... Quod erat demonstrandum. ●

INHOUD

Jaarvergadering 2012	1
Shortlist kandidaten Meester Kackadorisprijs 2012	3
Penisvergroting, vroeger en nu	6
'Natuurlijke' penisvergroeters	8
Het chiropraxiedossier	12
Kort	15
Symposium	17
Ad hominem	21
Uitblijvende menstruatie na gebruik van vaginale kruiden	29
Anti-aging (II)	31
Correspondentie	35